

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060204

DOM
2014-02-19
Stockholm

Mål nr
M 2544-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Östersunds tingsrätts, mark- och miljödomstolen, deldom 2013-02-21 i mål nr M 335-11, se bilaga A

KLAGANDE

Iggesund Paperboard AB, 556088-5294
825 80 Iggesund

Ombud: Advokaten T C

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Gävleborgs län
801 70 Gävle
2. Naturvårdsverket
106 48 Stockholm
3. Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd
824 80 Hudiksvall

SAKEN

Ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid Iggesunds Bruk i Hudiksvalls kommun, Gävleborgs län

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar Länsstyrelsens i Gävleborgs län yrkande om ändring av mark- och miljödomstolens deldom.
 2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på det sättet att orden ”och begränsningsvärde” utgår i villkor 3. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

Dok.Id 1101765

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

Iggesund Paperboard AB (bolaget) ansökte hos mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt om nytt tillstånd för verksamheten vid Iggesunds Bruk och tillstånd att utöka produktionen av blekt sulfatmassa från tillståndsgivna 355 000 ton per år till 420 000 ton per år samt en utökning av kartongtillverkningen från tillståndsgivna 350 000 ton per år till 400 000 ton per år. Mark- och miljödomstolen lämnade genom den överklagade deldomen bolaget tillstånd till verksamheten med vissa villkor. Under *Slutliga villkor* punkt 3 har mark- och miljödomstolen föreskrivit följande:

3. Stofthalten i rökgaserna från biobränslepanna P12 får som årsmedelvärde och begränsningsvärde inte överstiga 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂.

Bolaget har nu överklagat mark- och miljödomstolens deldom.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har, såsom dess talan slutligen bestämts, yrkat att villkor 3 i mark- och miljödomstolens dom ska erhålla följande lydelse:

3. Stofthalten i rökgaserna från biobränslepanna P12 får som årsmedelvärde inte överstiga 75 mg/m³ ntg vid 6 % O₂.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen) har motsatt sig bolagets yrkande om ändring. I första hand har länsstyrelsen föreslagit att villkor 3 ska ha följande lydelse:

3. Stofthalten i rökgaserna från biobränslepanna P12 får som årsmedelvärde och begränsningsvärde inte överstiga 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂, som även utgör ett begränsningsvärde vid varje månadsmätning. Vid ett överskridande av ett månadsmedelvärde har tillsynsmyndigheten möjlighet att förelägga om åtgärder så att villkoret kan innehållas vid nästa mätning.

I andra hand har länsstyrelsen yrkat att mark- och miljödomstolens dom bör stå fast. Finner domstolen det lämpligt anser länsstyrelsen att villkoret kan kompletteras med en begränsning av den totala utsläppta mängden av stoft från panna P12 till maximalt 50 ton/år. Om domstolen finner det lämpligt, anser länsstyrelsen vidare att det i villkoret bör föreskrivas att biobränslen i första hand ska väljas för förbränning.

Naturvårdsverket har motsatt sig bolagets yrkande om ändring.

Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd (nämnden) har ställt sig bakom det villkorsförslag som bolaget yrkat på i överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har till stöd för sin talan i huvudsak anfört följande. Trots det till synes klara ställningstagandet från domstolens sida i domskälen finns betydande oklarheter bakom detta. I det motsvarande villkor för utsläpp av stoft från biobräslepannan som föreskrevs av miljödomstolen 2003-03-25 får utsläppen av stoft ej överstiga en halt om 100 mg/m^3 ntg vid 10 % CO_2 som månadsmedelvärde och riktvärde. I bolagets ansökan i nu förvarande ärende föreslogs ett haltvillkor definierat på samma sätt. Länsstyrelsen yrkade vid skriftväxlingen i målet att den tillåtna halten i utsläppet skulle halveras till 50 mg/m^3 . Som yrkandet måste förstås, avsågs detta gälla mg/m^3 ntg torr gas vid 10 % CO_2 . Vid huvudförhandlingen i målet föreslog Naturvårdsverket, som under remissbehandlingen av bolagets ansökan inte uttryckt någon åsikt i frågan, ett villkor om 50 mg/m^3 vid 6 % O_2 . Länsstyrelsen valde att ställa sig bakom förslaget. Vid huvudförhandlingen diskuterades endast vilket siffervärde som var rimligt att fastställa i ett kommande villkor. Däremot berördes inte alls betydelsen av att fastställa ett villkor vid 6 % O_2 istället för vid 10 % CO_2 . Som framgår av ÅF:s rapport från 2013-04-12 motsvarar halten 50 mg/m^3 ntg vid 6 % O_2 en halt om ca 34 mg/m^3 ntg vid 10 % CO_2 . I rapporten erinras även om vad bolaget redovisat vid remissbehandlingen av ansökan beträffande konsekvenser av ökad last på biobräslepannan vid tillståndsgivna produktionsnivåer jämfört med historiska nivåer. Det konstateras sammanfattningsvis att i ansökningshandlingarna bedömda årliga utsläpp på 50 respektive 65 ton/år vid tidigare och numera tillståndsgiven produktion motsvarar en halt om 48 respektive 58 mg/m^3 ntg vid 6 % O_2 . Den tillåtna

utsläppsnivån enligt det överklagade villkoret är betydligt lägre än vad som föreskrivits för jämförbara pannor vid andra bruk i domar från senare tid. Allt talar för att det begränsningsvärde som föreskrivits inte kommer att kunna innehållas vid tillståndsgiven produktion. Bolaget är emellertid berett att revidera sitt tidigare villkorsförslag och godta en skärpning av villkoret. Denna nivå bedöms dock vara den lägsta som ger en rimlig säkerhet mot överskridanden. Naturvårdsverkets siffra om 27 mg/m³ntg vid 6 % O₂ är felaktig. Nivån på stoftutsläppen styrs till stor del även av kartongproduktionens omfattning. Vidare genereras värme för torkning av virke vid Iggesund sågverk. Sågverket har ansökt om tillstånd att öka sin produktion högst väsentligt. Ökad användning av biobaserade bränslen, i synnerhet bark men också becolja, medför i sig ökad generering av stoft. Utgångspunkten såväl för myndigheterna i sina yttranden till mark- och miljödomstolen och i av dem framförda synpunkter vid huvudförhandlingen som för mark- och miljödomstolen i sina domskäl, har varit att det aktuella villkoret ska kunna innehållas utan komplettering av reningsutrustningen. Bolaget har inte utrett vilka åtgärder som måste vidtas för att det av Naturvårdsverket föreslagna begränsningsvärdet ska kunna innehållas men sannolikt skulle ytterligare elfilterkapacitet eller motsvarande annan filterkapacitet behövas. Under alla omständigheter skulle sådana åtgärder medföra ett betydande investeringsbehov. Att nu ändra denna utgångspunkt är inte rimligt. Naturvårdsverkets uppfattning att pannan omfattas av förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar vitsordas. Förordningens krav är dock inte helt jämförbara med kraven i det överklagade villkoret. Vidare finns i förordningen vissa dispensmöjligheter. Mark- och miljööverdomstolen bör inte vid sin prövning av bolagets överklagande föregripa en idag oklar tillämpning av förordningen. Länsstyrelsen föreslår i sitt yttrande en skärpning av det överklagade villkoret. Sådana ändringar ligger givetvis utanför den ram för prövningen som bestäms av att endast bolaget överklagat mark- och miljödomstolens dom. Ordet ”begränsningsvärde” i villkoret utgör inte någon precisering av villkoret och kan därför utgå.

Bolaget har gett in tre rapporter från ÅF-Industry AB benämnda *Utsläpp av stoft från biobränslepanna P12* från den 12 april 2013, *Kommentarer till myndigheternas yttranden rörande utsläpp av stoft från biobränslepanna P12* från den 22 augusti 2013

samt *Kommentarer till myndigheternas yttranden i överklagad deldom 2013-02-21* från den 8 oktober 2013.

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning i huvudsak anfört följande. Bolaget har framfört att becolja ger betydligt högre askhalt än bark och vedbränslen. Pannans huvudsakliga bränsle utgörs dock av bark, vilket bör vara en styrande faktor när det gäller fastställandet av utsläppsvillkor för pannan. Vid jämförelse med biobränsleeldade förbränningsanläggningar förefaller denna utsläppsnivå som hög. Länsstyrelsen har svårt att se att ett utsläppsvillkor för stoft på $75 \text{ mg/m}^3 \text{ntg}$ vid 6 % O_2 kan anses motsvara bästa möjliga teknik, även med hänsyn tagen till pannan P12:s ålder. De beräknade totala stoftemissionerna från biobränslepanna P12 som bolaget redovisade för tidigare tillståndsgivna produktionsnivå motsvarar $48 \text{ mg/m}^3 \text{ntg}$ vid 6 % O_2 . Marginalen till det nu föreskrivna villkoret skulle enligt bolaget bli knapp även med denna lägre produktionsnivå. Utsläppen har dock inte uppgått till dessa nivåer, utan istället varierat mellan ca $15 \text{ mg/m}^3 \text{ntg}$ och $35 \text{ mg/m}^3 \text{ntg}$ vid 6 % O_2 under åren 2004 till och med 2012. De utsläppta halterna av stoft behöver inte nödvändigtvis öka markant med anledning av en ökad produktion. Länsstyrelsen utesluter dock inte att detta exempelvis kan innebära kompletteringar av befintliga reningssystem. Ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt är det angeläget att begränsa utsläppen av stoft. Bolaget kan komma att behöva vidta kompletteringar i befintliga reningssystem för att klara länsstyrelsens villkorsförslag. Detta förefaller varken orimligt eller ovanligt med hänsyn till att produktionen ökar. Nuvarande barkpanna är förhållandevis gammal och kommer sannolikt att behöva bytas ut inom en inte allt för lång framtid vilket kan påverka ställningstagandet om vilka reningsåtgärder som är rimliga. Länsstyrelsen utesluter vidare inte att bolaget kan behöva en viss genomförandetid, på förslagsvis 1-2 år, för att kunna vidta åtgärder för att uppfylla länsstyrelsens villkorsförslag. Bolaget hänvisar till att stoftemissionen ökar vid ökat rökgasflöde över elfiltret, ett påstående som länsstyrelsen inte ifrågasätter. Därutöver gör bolaget bedömningen att stofthalten ökar snabbt vid belastning över en viss gräns och hävdar att detta får till följd att korta perioder med hård belastning på pannan kan ge betydande bidrag till den genomsnittliga stoftemissionen. Länsstyrelsen kan inte annat än att tolka detta som att stoftutsläppen ökar drastiskt när filtren överbelastas, dvs. belastas med högre flöde än de är dimensionerade för. Villkor ska inte föreskrivas

med hänvisning till att elfiltren regelmässigt ska överbelastas. Bolaget har under första halvåret 2013 investerat ca 11 miljoner kronor i barkpannan varav 10 miljoner för att uppgradera elfilteranläggningen. Efter renovering av elfiltren våren 2013 har utsläppsnivåerna varierat mellan 12-16 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ vilket indikerar att filtren fungerar mycket bra. Det förskrivna villkoret bör kunna innehållas även vid temporära hårda belastningar på filtren, eftersom villkoret är föreskrivet som ett årsmedelvärde. I detta sammanhang ska noteras att villkorskonstruktionen med årsmedelvärde måste betraktas som generös och avviker från normal praxis vad gäller utsläpp från barkpannor.

Naturvårdsverket har till stöd för sin inställning i huvudsak anfört följande. Villkoret borde formuleras med en utsläppsnivå på 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Denna nivå kan betraktas som bästa möjliga teknik. Inom kort kommer kraven på koncentration av stoft att sänkas vad avser bästa möjliga teknik för pannor av den typ som panna P12 utgör. Bolaget anför att vid en produktion på 355 000 ton blekt sulfatmassa per år respektive 350 000 ton kartong per år förväntas ett utsläpp av 50 ton stoft per år. Detta skulle enligt bolaget motsvara 48 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Vid den nya produktionsgränsen bedömer bolaget motsvarande värden till 65 ton per år och 58 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Naturvårdsverket kan konstatera att i dagsläget ligger utsläppen på en betydligt lägre nivå. Halter som årsmedelvärden för 2004-2012 varierar mellan 16 och 35 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Produktionsnivån har under tidsperioden legat i storleken 270 000 – 320 000 ton per år. För 2012 redovisar bolaget i miljörapporten stoftutsläppet till 23,8 ton och en genomsnittlig koncentration av stoft på 27 mg/m³ ntg vid 6 % O₂. Produktionen av massa var under året 340 000 ton. Produktionen av massa under 2012 var alltså nära den tidigare tillståndsgivna nivån. Naturvårdsverkets slutsats är att utsläppen från P12 går att hålla på en lägre nivå vid en produktion av 350 000 ton massa per år än vad bolaget i ansökan uppskattat. Enligt Naturvårdsverkets uppfattning är den biobränsleeldade pannan P12 sådan att den omfattas av bestämmelserna i förordningen om stora förbränningsanläggningar. Av 68 § i förordningen framgår att utsläppen av stoft ska begränsas till 30 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ för en biobränsleeldad anläggning med mindre effekt än 100 MW. Befintliga anläggningar ska uppfylla kraven den 1 januari 2016. Å ena sidan kan tyckas att tiden som villkoret kommer att vara styrande är tämligen kort, sannolikt fram till 2016.

Detta skulle kunna medföra att ett villkor med något högre nivå än den av mark- och miljödomstolen föreslagna skulle kunna godtas. Å andra sidan kan konstateras att behovet av ett rymligare värde uppkommer, enligt bolaget, först då produktionen närmar sig full produktion. Bolaget anger att man under en tioårsperiod genom trimningar och kompletteringar av utrustning kommer att nå den ökade produktionen. Under tiden fram till att förordningens krav träder i kraft för anläggningen kommer bolaget sannolikt inte nå en sådan produktionsnivå att rymligare villkor behövs. Det är positivt att biobaserade bränslen, såsom tallolja och becolja används som bränslen. Dock bör dessa oljor främst användas i anläggningar som kan hantera negativa miljöeffekter. T.ex. innebär detta att anläggningarna bör ha en stoftreningsteknik som kan klara den ökade stoftbildningen utan att stoftutsläppen ökar. Bolaget levererar värme till Iggesunds sågverk och anger att sågverket nu har ansökt om att öka sin produktion. Bolaget redovisar inte hur stor produktionsökningen förväntas bli eller vilken ökad värmeleverans som kan bli följden. Bolaget har under ärendets gång genomfört omfattande reoveringar av elfiltret till panna P12 vilket medfört lägre utsläpp av stoft från panna P12. Den genomförda reoveringen av elektrofiltret ökar bolagets möjligheter att innehålla begränsningsvärdet och det faktum att värdet är ett årsmedelvärde är också en omständighet som ger bolaget ökad möjlighet att innehålla begränsningsvärdet. Det av mark- och miljödomstolen föreskrivna villkoret är således både rimligt och möjligt för bolaget att innehålla.

Nämnden har till stöd för sin inställning i huvudsak anfört följande. Efter att ha tagit del av överklagandet ställer sig nämnden bakom det stoftvillkor som bolaget föreslagit som nytt villkor. Detta särskilt på grund av de villkor som föreskrivits för de andra bruk som bolaget redovisat. Vidare anser nämnden att det är viktigt att villkoret för stofthalten anges vid en nivå där det finns en rimlig chans att företaget kan klara villkoret vid normal drift och vid ansökt produktionsnivå utan att överskrida begränsningsvärdet. Enligt vad som framkommer i överklagandet verkar det inte rimligt med det föreskrivna stoftvillkoret vid utökad produktion samtidigt som bolaget ska avveckla användningen av fossila bränslen och öka produktionen av egenproducerad el. Det är viktigt att användningen av fossila bränslen minskar och vid tidigare diskussioner t.ex. vid ansökan om ny sodapanna har det varit viktigare att minska utsläppen av koldioxid än att minska utsläppen av stoft.

Bolaget har med anledning av myndigheternas yttranden genmält. Under 2013 har 11 miljoner kronor investerats i renovering av biobränslepanna P12, varav ca 10 miljoner användes för renovering av elfiltret. Renoveringen har under perioden fram till idag gett önskat resultat i form av lägre stoftutsläpp. Allt talar dock för att villkorsvärdet 50 mg/m³ntg vid 6 % O₂ inte kan innehållas vid full tillståndsgiven produktion i massabruk och kartongbruk samt tillståndsgiven elproduktion och planerad högre produktionsnivå vid Holmen Timbers sågverk i Iggesund. Åtgärderna i elfiltret ger emellertid en, som nödvändig bedömd, ökad marginal till Iggesunds förslag till villkorsvärde för stoft. I sitt yttrande framhåller länsstyrelsen att vid de senaste mätningarna ligger stofthalten i panna P12 under 25 mg/m³ntg vid 6 % O₂ i rökgasen. Panna P12 har hittills under 2013 levererat värmeenergi på en nivå motsvarande ca 450 MWh_e per år. Relativt pannans maximala last med en blandning av fastbränslen och becolja eller fossil olja innebär det att belastningen kan öka med 65 %. Dessa mätningar relaterar vidare till produktionsförhållanden och värmebehov sommaren 2013 med en produktionsnivå av massa motsvarande ca 380 000 ton/år, av kartong på ca 340 000 ton/år och ca 380 MWh/år kraftgenerering. Detta ska jämföras med tillståndsgiven produktion av 420 000 ton massa, 400 000 ton kartong, beräknad egenproduktion av elkraft på 515 GWh/år samt värmebehovet från Iggesunds sågverk vid planerad framtida produktionsnivå. Värmebehovet under sommarförhållanden är dessutom lägre än under vintern.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Avvisning av yrkande

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har inte överklagat mark- och miljödomstolens deldom. Dess yrkande om skärpning av villkor kan därför inte prövas av Mark- och miljööverdomstolen, varför yrkandet ska avvisas.

Utsläpp av stoft

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att bolaget under 2013 har genomfört renovering av biobränslepanna P12 och att detta resulterat i i lägre stoftutsläpp. De nu uppmätta nivåerna är så pass mycket lägre än de tidigare uppmätta och beräknade att de bör kunna tas till intäkt för att utsläppen kan hållas på en lägre nivå än vad som

följer av bolagets tidigare beräkningar. Både länsstyrelsen och Naturvårdsverket anser att föreskrivna villkor ska kunna innehållas. Domstolen konstaterar också att bolaget har vissa möjligheter att påverka stoftutsläppet genom val av bränsleslag.

Bolaget har gjort gällande att stoftemissionen ökar snabbt vid ett visst rökgasflöde. Enligt bolaget betyder detta att även korta perioder med hård belastning på pannan, som kan bli nödvändiga vid hastigt ökat behov av energi i bruket, kan ge ett betydande bidrag till den genomsnittliga stoftemissionen. I likhet med vad länsstyrelsen anfört anser domstolen dock inte att ett högre villkor ska föreskrivas på grund av att elfiltren regelmässigt ska kunna överbelastas. Det kan emellertid vara motiverat med en viss marginal för att enstaka överbelastning inte ska medföra ett överskridande av villkoren. Mot bakgrund av de stofthalter som uppmätts efter de reoveringar som gjorts under 2013 finner Mark- och miljööverdomstolen att det föreskrivna villkoret ger tillräcklig marginal, särskilt då villkoret är utformat som ett årsmedelvärde och därmed ger bolaget större möjlighet att följa det föreskrivna villkoret. Mark- och miljööverdomstolen anser dock att ordet ”begränsningsvärde” kan utgå ur villkoret då det inte preciserar villkoret eller på något annat sätt behövs för att beskriva utsläpps begränsningen. I övrigt finns inte skäl att ändra mark- och miljödomstolens dom, varför bolagets överklagande ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2014-03-19.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per-Anders Broqvist, hovrättsrådet Eywor Helmenius, referent, tekniska rådet Yvonne Eklund och adjungerade ledamoten Karin Sparrman.

Föredragande har varit David Sandberg.

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DELDOM
2013-02-21
meddelad i Östersund

Mål nr M 335-11

SÖKANDE

Iggesund Paperboard Aktiebolag, 556088-5294
825 80 Iggesund

Ombud: Advokat T C

SAKEN

Ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid Iggesunds Bruk i Hudiksvalls kommun, Gävleborgs län

N: 6835763 E: 610885 (SWEREF 99)

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Iggesund Paperboard AB tillstånd enligt miljöbalken

1. att vid Iggesunds Bruk årligen producera 420 000 ton blekt sulfatmassa och 400 000 ton kartong samt att för denna produktion vidta erforderliga åtgärder, samt
2. att på Skärnästippen årligen deponera upp till 9 000 ton grönlutsslam inklusive el-filterstoft och soda samt upp till 10 000 ton förorenade massor.

Dispens

Mark- och miljödomstolen medger bolaget undantag från kraven i förordningen (2001:512) om deponering av avfall beträffande bottenfötning, ett dränerande materialskikt och ett uppsamlingssystem för lakvatten i den del av Skärnästippen där grönlutsslam deponeras.

Villkor

Slutliga villkor

Allmänt villkor

1. Verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ärendet, såvida inte annat framgår av denna dom.

Dok.Id 169847

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

Utsläpp till luft: Diffust svavel

2. Om diffusa svavelutsläpp, räknat som totalt reducerat svavel från tankar, filter mm. vid mätningar/beräkningar överstiger 0,1 kg S per ton massa på årsbasis, ska bolaget inom en månad från mätningen rapportera detta till tillsynsmyndigheten. Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år. Under 2013 gäller dock värdet 0,25 kg S per ton massa.

Utsläpp till luft: Stoft

3. Stofthalten i rökgaserna från bibränslepanna P12 får som årsmedelvärde och begränsningsvärde inte överstiga 50 mg/m³ ntg vid 6 % O₂.
4. Stofthalten i rökgaserna från mesaugnen får som årsmedelvärde och begränsningsvärde inte överstiga 35 mg/m³ ntg.
5. Stofthalten i rökgaserna från oljepanna P11 får som begränsningsvärde inte överstiga 100 mg/m³ ntg.

Kontroll av utsläppet från P11 ska ske genom tre mätningar per år. Om någon mätning överskrider den föreskrivna utsläppsnivån anses villkoret ändå uppfyllt om en förnyad mätning inom tre månader visar att begränsningsvärdet innehålls.

Utsläpp till luft: Illaluktande gaser

6. Ett system med gaspanna ska finnas för destruktion av starkgaser. Som back-up och reservsystem för det fall gaspannan ej fungerar ska i första hand förbränning i mesaugn ske. I andra hand ska gaserna kunna ledas till en fackla. Systemet ska sett över samtliga delar ha en total tillgänglighet om minst 99 % som månadsmedelvärde.

Buller

7. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än:
 - 55 dB(A) vardagar måndag - fredag dagtid kl. 06 - 18
 - 50 dB(A) lördagar - söndagar samt helger dagtid kl. 06 - 18
 - kvällstid alla dagar kl. 18 - 22

Beträffande buller nattetid: Se U4 och P3.

Arbeten som typiskt sett ger upphov till momentana ljudnivåer högre än 65 dB(A) får inte förekomma nattetid.

Förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer ska föregås av beräkningar med digital ljudkarta. Resultatet av sådana beräkningar ska beaktas för att säkerställa att en förändring av verksamheten inte får till följd att värdena överskrids.

Ekvivalentvärden ska beräknas för de tidsperioder som anges. Kontroll ska ske så snart det skett en förändring i verksamheten som kan påverka ljudnivån eller efter anmodan från tillsynsmyndigheten. Kontroll ska dock ske minst en gång per år. Om värdena överskrids vid en mätning ska åtgärder vidtas så att värdena kan innehållas vid en uppföljande mätning vid tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Kemikalier

8. Flytande kondenserad svaveldioxid får fr.o.m. den 1 juli 2014 inte lagras och användas inom Iggesund Bruks område.

Avfall

9. Farligt avfall som bortskaffas eller mellanlagras får maximalt uppgå till följande mängder:

<i>Avfallslag</i>	<i>m³/år</i>	<i>Verksamhet</i>
Flytande farligt avfall av typen skär- och slipvätskor, tvättvätskor, oljehaltigt vatten, m.m.	3 000	Borttransport
Flytande farligt avfall av typen lutslam, oljeslam, såpa, tallolja m.m.	500	Borttransport
Alkaliskt avfall	300	Mellanlagring
Oljeavfall, avfall från flytande bränslen, m.m.	1 000	Mellanlagring
Förorenade massor	10 000	Mellanlagring
Övrigt farligt avfall	1 000	Mellanlagring

Deponi

10. Obehöriga ska i möjligaste mån förhindras tillträde till deponiområdet.
11. Allt lakvatten från deponicellerna 1 och 2 samt allt ytligt lakvatten från övriga deponiceller ska samlas upp och avledas till bolagets avloppsreningsanläggning för behandling.
12. Hantering och förvaring av avfall och farligt avfall ska ske så att utsläpp till mark, luft eller vatten motverkas. Vid risk för spill eller läckage ska hantering ske på tät yta så att spridning till mark eller vatten förhindras. Spill ska omgående samlas upp och tas omhand. Är avfallet flytande och klassat som farligt avfall ska det förvaras inom invallning.

Kontroll

13. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram som möjliggör en bedömning av om villkoren och tillämpliga generella föreskrifter följs. I kontrollprogrammet ska framgå mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Programmet ska ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att denna dom vunnit laga kraft.

Ekonomisk säkerhet: Deponi och mellanlagring av avfall

14. Sökanden ska hos tillsynsmyndigheten ställa ekonomisk säkerhet enligt 15 kap. 34 § och 16 kap. 3 § miljöbalken i form av bankgaranti eller insättning på spärrat konto. Säkerhetens värde ska intill utgången av år 2013 motsvara 17,8 miljoner kronor.

Uppskjutna frågor

Mark- och miljödomstolen uppskjuter under en prøvotid frågor om trimning av sodapannan och svaggassystem, åtgärder med den luftade dammen m.m., omhändertagande av bstrykningssmet samt buller nattetid från verksamheten. Under prøvotiden ska bolaget utföra följande undersökningar.

- U1. Bolaget ska genom fortsatt mätning och trimning av den nya sodapannan och svaggassystemet utvärdera möjligheterna att begränsa utsläppen till luft av kväveoxider, svavel och stoft.
- U2. Bolaget ska utreda
dels möjligheterna att förbättra funktionen av den luftade dammen, t.ex. genom muddring och/eller förändring av vattnets uppehållstid i dammen, och
dels vilken effekt det av bolaget beräknade minskade flödet genom den luftade dammen får på utsläpp till recipienten av TOC, SÄ, kväve, fosfor, AOX och klorat vid ansökt produktion när alla planerade vattenbesparande åtgärder vidtagits och om 100 % av avloppsvattnet leds till den kemiska flotationen.

I uppdraget ingår *även* att redogöra för vilka möjligheter det finns att på ett miljömässigt godtagbart sätt långsiktigt omhänderta slammet från processen med kemisk flotation.

- U3. Bolaget ska utreda vilka tekniska möjligheter det finns att minska utsläpp av bstrykningssmet från tankar och cisterner i processavloppet.
- U4. Bolaget ska utreda hur buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus nattetid vid bostäder än
- 45 dB(A) från den 1 januari 2016 och
 - 40 dB(A) från den 1 januari 2019.

Resultatet av utredningsarbetet beträffande U1 – U3 samt kostnader och tidplan för eventuella åtgärder och förslag till slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 31 december 2014.

Resultatet av utredningsarbetet beträffande U4 samt kostnader för eventuella åtgärder och förslag till villkor, alternativt slutliga villkor ska redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 31 december 2014 (såvitt avser U4a) respektive den 31 december 2017 (såvitt avser U4b).

Prövotidsvillkor

Under prövotiden och intill dess mark- och miljödomstolen förordnar annat ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

- P1. Om utsläppet överstiger nedanstående nivåer ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget har vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprening inte ska ske.

Svavel, ton/år (Exkl. diffust svavel)	NO _x , ton/år	Stoft sodapanna 5, ton/år
160	860	70

- P2. Utsläpp till vatten.

Årsmedelvärden i ton/dygn för utsläpp till vatten – begränsningsvärden som inte får överskridas					
SÄ _{GF/A}	TOC	AOX	Klorat	P _{tot}	N _{tot}
2,7	5,4	0,15	0,1	0,03	0,25

Månadsmedelvärden i ton/dygn för utsläpp till vatten – begränsningsvärden som anses innehållna om bolaget efter överskridande vidtagit åtgärder så att villkoret innehålls nästa månad					
SÄ _{GF/A}	TOC	AOX	Klorat	P _{tot}	N _{tot}
4,0	8,0	0,20	0,12	0,04	0,35

- P3. Buller från verksamheten får till och med år 2015 inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än 47 dB(A) nattetid (kl. 22 - 06). För tiden från den 1 januari 2016 till och med år 2018 ska, för det fall domstolen inte förordnar annat, motsvarande högsta bullernivå vara 45 dB(A). I övrigt gäller villkor 7 i tillämpliga delar.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa föreskrifter i följande avseenden:

- a) ytterligare föreskrifter om utsläpp av svavel- och kväveoxider enligt P1,
- b) föreskrifter om utstötning och lakning av elfilterstofft från den nya sodapannan,
- c) ytterligare föreskrifter avseende bolagets hantering av avfall,
- d) föreskrifter om när de av bolaget medgivna vattenbesparande åtgärderna ska vara vidtagna,
- e) årligen bestämma storleken av säkerheten för deponiverksamheten och mellanlagringen för tiden från och med 2014,
- f) ytterligare föreskrifter beträffande bolagets verksamhet vid deponin på Skärnäs och mellanlagring av avfall, samt
- g) bestämning av tidpunkt då bullernivåer ska innehållas enligt villkor 7.

Övrigt

Drifttagande

Tiden för idrifttagande av sodapannan, turbinen och svaggassystemet ska löpa till och med 2013-12-31. Bolaget ska i tillämpliga fall göra anmälan på sätt som anges nedan under Ianspråktagande av tillstånd b) när respektive anläggningsdel tas i anspråk.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Ogillade yrkanden

Mark- och miljödomstolen ogillar de yrkanden som inte bifallits eller särskilt behandlats.

Verkställighetsförordnande

Mark- och miljödomstolen medger att bolaget får ta detta tillstånd i anspråk innan det har vunnit laga kraft.

Ianspråktagande av tillstånd

- a) Nu meddelat tillstånd ska ha tagits i anspråk senast ett år efter det att domen vunnit laga kraft i tillståndsdelen. I annat fall förfaller tillståndet.
 - b) Om tillståndet tas i anspråk, ska bolaget skriftligen anmäla till mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten tidpunkten för detta, varvid tidigare meddelade tillstånd som omfattas av bolagets nu bedrivna verksamhet upphör att gälla.
-

YRKANDEN

Iggesund Paperboard AB (bolaget) hemställer om tillstånd enligt miljöbalken att vid Iggesunds Bruk årligen producera 420 000 ton blekt sulfatmassa och 400 000 ton kartong samt att vidta för denna produktion i ansökningshandlingarna beskrivna erforderliga åtgärder.

Bolaget yrkar vidare

- a) om tillstånd att deponera grönlutsslam och förorenade massor samt om undantag från kraven i förordningen (2001:512) om deponering av avfall på botten tätning, ett dränerande materialskikt och ett uppsamlingssystem för lakvatten i de delar av Skärnästippen där grönlutsslam deponeras,
- b) att en igångsättningstid vad gäller idrifttagande av sodapannan, turbinen och svaggassystemet ska föreskrivas löpa till och med 2013-12-31,
- c) att villkor meddelas enligt det förslag som redovisas nedan,
- d) om godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen, samt
- e) att domstolen beslutar om verkställighetsförordnande.

TIDIGARE PRÖVNING

Östersunds tingsrätt, miljödomstolen, meddelade i deldom 2003-03-25 bolaget tillstånd till verksamheten enligt miljöskyddslagen. Efter överklagande har Miljööverdomstolen i dom 2003-12-16 formulerat tillståndet på följande sätt:

”Miljööverdomstolen lämnar Iggesund Paperboard Aktiebolag tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) att vid bolagets anläggningar i Iggesund framställa 355 000 ton blekt sulfatmassa per år och 350 000 ton kartong per år.

Tillståndet avser också rätt att uppföra och driva de anläggningar som behövs för verksamheten.”

I miljödomstolens deldom 2010-02-10 lämnades tillstånd att anlägga och driva ny sodapanna, turbin och svaggassystem. I domen förordnades att vissa frågor skulle avgöras efter en provotid.

Koncessionsnämnden lämnade i beslut 1998-07-17 nr 101/98 bolaget tillstånd enligt miljöskyddslagen till fortsatt deponering av avfall på bolagets avfallsdeponi i Skärnäs. Tillståndet ersatte enligt beslutet tidigare tillstånd såvitt gäller bolagets deponering av avfall på Skärnästippen.

Miljödomstolen lämnade genom ändringstillstånd i dom 2007-12-19 bolaget tillstånd att även deponera högst 10 000 ton förorenade schaktmassor, samt medgav undantag från kraven i 22 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall i de delar av Skärnäs tippen där grönlutsslam deponeras vad avser botten tätning, dränerande material skikt och uppsamlingssystem för lakvatten.

Gällande villkor med mera framgår nedan. Där annat inte framgår har villkoren föreskrivits genom miljödomstolens deldom 2003-03-25.

Allmänt

1. Verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden uppgett eller åtagit sig i målet, såvida inte annat framgår av denna deldom."

Utsläpp till luft

2. Stofthalten i rökgaserna från sodapannorna gemensamt får som medelvärde av 12 mätningar per år inte överstiga 200 mg/m³ ntg. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.
3. Stofthalten i rökgaserna från fastbränsleeldningen i ångpanna 12 får som månadsmedelvärde och riktvärde inte överstiga 100 mg/m³ ntg vid 10 % CO₂. Som gränsvärde skall gälla att utsläppet får uppgå till högst 12 kg/h räknat som månadsmedelvärde.
4. Stofthalten i rökgaserna från mesaugnen får som medelvärde av 12 mätningar per år inte överstiga 50 mg/m³ ntg. Detta värde skall dessutom utgöra riktvärde vid varje mättillfälle.
5. Stoftutsläppet från oljeeldning får uppgå till högst 1,0 g/kg förbränd olja som riktvärde.
6. Halten svavelväte i rökgaserna från sodapannorna gemensamt får uppgå till högst 10 mg/m³ ntg, vilket värde får överskridas högst 10 % av drifttiden per månad.
7. Halten svavelväte i rökgaserna från mesaugnen får uppgå till högst 50 mg/m³ ntg, vilket värde får överskridas högst 10 % av drifttiden per månad.
8. Ett system med gaspanna för destruktion av starkgaser skall installeras och tas i drift före utgången av juni månad 2005. Som back-up och reservsystem för det fall gaspannan ej fungerar skall i första hand förbränning i mesaugn ske. I andra hand kan som reservsystem avfackling ske.

Utsläpp till vatten

9. Ombyggnad av lövvedslinjen till slutet sileri inkluderande ytterligare tvättsteg av oblekt massa skall ha införts senast 31 december 2005. Fr.o.m. samma tidpunkt skall tvättvätskorna föras i motström så att slutningsgraden i kokeri, sileri och tvätterier ökas markant.
- 9a) Senast 2009-10-01 skall bolaget ha tagit i drift en anläggning för rening av avloppsvatten från bolagets luftade damm. Utformning och dimensionering av anläggningen skall bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.

De totala utsläppen till vatten får t o m år 2009 inte överstiga följande värden:

	COD	AOX	Tot-P	Klorat	Tot-N	SÄ GF/A
Månadsmedelvärde och rv i kg/t blekt massa	29	0,25	0,070	0,20	0,60	4,5
Årsmedelvärde och gv i t/d	24	0,20	0,060	0,15	0,50	4,0

De totala utsläppen till vatten får under år 2010 uppgå till högst följande värden:

	COD	AOX	Tot-P	Klorat	Tot-N	SÄ GF/A
Månadsmedelvärde och rv i kg/t blekt massa	18	0,18	0,035	0,12	0,30	3,2

Fr o m år 2011 får de totala utsläppen till vatten uppgå till högst följande värden:

	COD	AOX	Tot-P	Klorat	Tot-N	SÄ GF/A
Månadsmedelvärde och riktvärde i kg/t blekt massa	18	0,18	0,035	0,12	0,30	3,2
Årsmedelvärde och gränsvärde i t/d	15	0,15	0,030	0,10	0,25	2,7

Buller

10. Den ekvivalenta ljudnivån från bolagets verksamhet får vid närmaste bostäder inte överstiga följande värden:

- 47 dB(A) nattetid (22.00 - 06.00) som riktvärde.
- 55 dB(A) dagtid (06.00-18.00) som gränsvärde.
- 50 dB(A) kvällstid (18-22) som gränsvärde.

Nattetid får momentanvärdena som riktvärde uppgå till högst 65 dB(A).

Avfall

11. Internt och externt farligt avfall som bortskaffas eller mellanlagras får maximalt uppgå till följande mängder

<u>Avfallsslag</u>	<u>m³/år</u>
Skär- och slipvätskor	250
Maskintvättvätska	50
Oljevatten	300
Spillolja	200

Delegation

Tillsynsmyndigheten har med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken givits rätt att fastställa villkor i följande avseenden.

- D1. Ytterligare föreskrifter avseende bolagets användning av kemikalier samt hantering av avfall.
- D2. Ytterligare föreskrifter angående utformning och dimensionering av rening av avloppsvatten från den luftade dammen enligt det slutliga villkoret 9 a).
- D3. Senareläggning av tidpunkten för i drifttagning av ny anläggning för rening enligt slutliga villkoret 9a) till senast 2009-12-31.

”Med riktvärde menas ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas. Med gränsvärde menas ett värde som inte får överskridas.”

Miljödomstolen avgjorde i dom 2008-10-14 uppskjutna frågor om utsläpp till luft och fastställde följande slutliga villkor.

1. Det totala utsläppet av svavel från verksamheten (exklusive diffusa utsläpp) får som gränsvärde uppgå till högst 100 ton per år. Som riktvärde och månadsmedelvärde får utsläpp av svavel (exklusive diffusa utsläpp) uppgå till högst 0,30 kg/ton massa.
2. Utsläppen av gasformigt svavel från andra källor än sodapanna, mesaugn, fackla, gaspanna, barkpanna och oljepanna ska fr.o.m. år 2014 samlas upp och förbrännas i ett s.k. svaggassystem eller motsvarande.

Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år. Om utsläppen vid mätning överstiger 0,1 kg S/ton massa ska bolaget inom en månad från mätningen rapportera detta till tillsynsmyndigheten. Vid mätning till och med utgången av år 2013 ska rapportering göras till tillsynsmyndigheten om utsläppen från angivna källor överstiger 0,25 kg S/ton massa.

3. Det totala utsläppet av NO_x från verksamheten (räknat som NO₂) får som gränsvärde uppgå till högst 800 ton per år.

Som riktvärde och månadsmedelvärde får utsläpp av NO_x högst uppgå till 2,3 kg/ton massa.

I miljödomstolens deldom 2010-02-10 föreskrevs bl.a. följande villkor m.m. avseende ny sodapanna, ny mottrycksturbin och nytt svaggassystem:

Utredningsvillkor

- U3. Bolaget ska under en provotid genom mätning och trimning av den nya utrustningen utvärdera möjligheterna att begränsa utsläppen av kväveoxider och svavel. Resultatet av utredningsarbetet inklusive slutsatser och förslag till slutliga villkor ska redovisas till miljödomstolen senast ett år efter i drifttagande av såväl ny sodapanna som ny turbin.

Prövotidsföreskrift

- P3. Under provotiden får det totala utsläppet till luft av svavel (exklusive diffusa utsläpp) och kväveoxider räknat som NO₂ från processer och förbränning som riktvärde ej överstiga 125 ton svavel per år respektive 750 ton kväveoxider per år. När detta villkor börjar gälla, ska villkor 1 och 3 i miljödomstolens dom 2008-10-14 upphöra att gälla.

Slutliga villkor

Diffust svavel

1. Diffusa svavel utsläpp, räknat som totalt reducerat svavel, TRS, från tankar, filter m.m. får vid mätningar/beräkningar inte överstiga 0,1 kg S/ton massa och år med svaggassystemet i drift. Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år. Om utsläppen vid mätning överstiger 0,1 kg S/ton massa ska bolaget inom en månad från mätningen rapportera detta till tillsynsmyndigheten.

Detta villkor börjar gälla när tillståndet för svaggassystemet tagits i drift varvid villkor 2 i Miljööverdomstolens dom 2009-12-08 upphör att gälla.

Stoft

2. Utsläpp av stoft från sodapannan får uppgå till högst 70 ton per år. Om utsläppet av stoft under en kalendermånad som månadsmedelvärde överskrider 30 mg/m³ ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprepning inte ska ske. Detta villkor börjar gälla då sodapannan tagits i drift varvid villkor 2 i miljödomstolens del dom 2003-03-25 upphör att gälla.

Dimensionering

4. Den nya sodapannan ska utformas
 - så att inkommande tjocklut kan ha en torrs substans på ca 80 %
 - så att eventuella ytterligare åtgärder för att minska utsläppen av kväveoxider med skrubber teknik eller SNCR inte försvåras, och
 - för ett ångtryck på 110 bar och en ångtemperatur av 515°C.

Delegation

Miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § 3 st. miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor i följande avseenden

- a) föreskriva den tidpunkt då utredningstiden enligt villkor U3 ska anses påbörjad,
- b) föreskriva när prøvotidsföreskriften P3 ska börja gälla,
- c) ytterligare föreskrifter om utsläpp av svavel- och kväveoxider enligt P3,
- d) vid överskridande av föreskrifter om utsläpp enligt villkor 2 och 3, meddela föreskrift om vilka skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som ska vidtas för att förhindra att överskridandet upprepas och när åtgärderna senast ska vara utförda, samt
- e) meddela föreskrifter om utstötning och lakning av elfilterstoft.

Bolaget har i domstolens mål M 1342-08 den 12 november 2012 anmält att den nya turbinen tagits i drift den 2 oktober 2012. Det åligger tillsynsmyndigheten att fatta beslut om de exakta tidpunkterna, men bolaget uppfattar att utredningstiden enligt U3 har börjat löpa, att prøvotidsföreskriften börjat gälla och därmed att villkor 1 och 3 i miljödomstolens dom 2008-10-14 upphört att gälla.

Avseende deponin i Skärnäs föreskrev Koncessionsnämnden i beslut nr 101/98 följande villkor:

1. Verksamheten – inbegripet åtgärder för att begränsa utsläpp till vatten och andra störningar – skall bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ärendet såvida inte annat framgår av detta beslut. Mindre ändring, som inte bedöms medföra ökade utsläpp eller annan störning, får dock vidtas efter anmälan till tillsynsmyndigheten.
2. Bolaget skall bedriva verksamheten så att störningarna för miljön blir så små som möjligt.
3. Bolaget skall utarbeta en avfallsplan. Av denna skall framgå vilka mängder av olika slag av avfall bolaget avser att deponera och vilka åtgärder som bolaget avser att vidta för att minska avfallsmängderna. Avfallsplanen skall vidare innehålla instruktioner till bolagets personal angående drift och skötsel. Planen skall ges in till tillsynsmyndigheten vid tidpunkt som denna bestämmer.
4. Cellerna 1 och 2 i det nya deponeringsområdet skall bottenätas så att läckaget av lakvatten inte överstiger 50 liter per kvadratmeter och år.
5. Lakvattnet från hela Skärnästippen skall ledas över till bolagets luftade damm. Systemet skall utföras och underhållas så att bräddning endast behöver tillgripas vid exceptionella nederbördsförhållanden.
6. Hela området skall sluttäckas så att lakvattenbildningen i avslutade delar av deponin begränsas till högst 50 liter per kvadratmeter och år. Vid sluttäckningen skall vidare Statens naturvårdsverks förslag till allmänna råd (rapport 4610) avseende deponier av klass två följas. Sluttäckning skall ske i den takt tillsynsmyndigheten bestämmer. Därvid skall risken för sättningar i den äldre delen av tippen beaktas. Om ett delområde inte sluttäcks i direkt anslutning till avslutad deponering skall växtlighet anläggas i avvaktan på sluttäckningen.
7. Bolaget skall utarbeta ett förslag till kontrollprogram, som skall lämnas till tillsynsmyndigheten vid tidpunkt som denna bestämmer.

Koncessionsnämnden överlät med stöd av 20 § andra stycket miljöskyddslagen till tillsynsmyndigheten att föreskriva de villkor som kan behövas i fråga om:

- utformning och genomförande av avfallsplan enligt villkor 3,
- deponering av vått avfall,
- täckning av avslutade deponeringsytor enligt villkor 6,
- kontrollprogram enligt villkor 7.

Miljödomstolen meddelades ytterligare villkor i domen 2007-12-19 avseende bolagets verksamhet vid deponin:

2. Sökanden skall ställa ekonomisk säkerhet i enlighet med 15 kap. 34 § miljöbalken i form av bankgaranti eller insättning på spärrat konto. Säkerhetens värde skall intill utgången av år 2008 motsvara 14 miljoner kronor. För tiden därefter överlåter miljödomstolen åt tillsynsmyndigheten att efter en årlig revision bestämma säkerhetens storlek.

ANSÖKAN

Iggesunds Bruk ägs av Iggesund Paperboard AB som i sin tur ingår i koncernen Holmen AB. Bruket är beläget vid Iggesunds samhälle söder om Hudiksvall. Närmaste bostadsbebyggelse ligger ca 200 m väster om anläggningen.

Vid Iggesunds Bruk utvecklas och produceras högkvalitativ homogen helblekt kartong så kallad Solid Bleached Board/SBB. Kartongtillverkningen baseras på egentillverkad helblekt barrveds- och lövvedssulfatmassa. Områden för slutanvändning för den kartong som tillverkas är prestigekonsumentförpackningar av olika slag samt krävande grafiska applikationer. Över 90 % av den producerade kartongen exporteras. Överskottet av massan säljs som avsalumassa och utgör ca 15 % av den totala massaproduktionen.

Anläggningen omfattar bland annat fabriker för tillverkning av blekt sulfat massa och kartong. Anläggningarna är belägna vid Iggesundsåns utlopp i Iggesundsfjärden. Recipienten utgörs av ett system av fjärdar som består av Byfjärden, Iggesundsfjärden och Gårdsfjärden. För rening av processavloppsvatten finns en luftad damm och kemisk flotation. Brukets deponi ligger i Skärnäs, ca 2 km sydost om bruket. I Skärnäs finns även en hamnanläggning. I Strömsbruk ca 3 mil norr om Iggesund finns en förädlingsfabrik där en del av kartongen plastbeläggs, folieras eller lamineras.

Denna ansökan

Bolagets ansökan innebär nytt tillstånd för verksamheten vid Iggesunds Bruk och tillstånd att utöka produktionen av blekt sulfatmassa från tillståndsgivna 355 000 ton per år till 420 000 ton per år samt en utökning av kartongtillverkningen från tillståndsgivna 350 000 ton per år till 400 000 ton per år.

Ansökan inkluderar bolagets verksamhet vid Skärnäs deponi samt redan tillståndsgivna investeringar i ny sodapanna, turbin och svaggassystem. Hamnen i Skärnäs och förädlingsfabriken i Strömsbruk omfattas dock inte.

Sedan 2009 har Iggesunds Bruk drivit en anläggning för utökad rening av avloppsvatten baserad på kemisk flotation. Ny sodapanna, turbin och svaggassystem har tagits i bruk under 2012. Bolagets avsikt med denna ansökan om utökad produktion är att sedan pågående investeringsprojekt fullföljts utnyttja befintlig produktionskapacitet samt att genom riktade fortsatta investeringar möjliggöra ytterligare förbättrad produktkvalitet och produktivitet.

Bolaget avser att upphöra med användning av fossil olja för produktion av värmeenergi genom övergång till biogena bränslen, främst beckolja. Utsläppen av fossil koldioxid kommer därmed att upphöra. Utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider och stoft kommer att öka pga. högre mängd kväve, svavel och aska i beckolja jämfört med den fossila olja, EO3, Iggesunds Bruk använder idag.

Produktionsökningen i massa- och kartongfabrikerna kan nås genom kompletterande investeringar i och trimning av befintlig verksamhet. De största investeringarna beräknas sammanlagt komma att uppgå till mellan 1 och 2 miljarder kronor. Kompletteringar kommer att göras kontinuerligt allteftersom begränsande flaskhalsar uppstår i produktionen. Dessutom kommer vissa processdelar att ersättas eller byggas ut.

Den tillståndsgivna produktionsnivån med ovannämnda tekniska förändringar vad gäller rening av avloppsvatten, ny sodapanna, ny turbin samt svaggassystem representerar även ansökans nollalternativ.

En teknisk beskrivning för ansökan har upprättats av bolaget, och en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, av ÅF-Industry AB. Verksamheten vid Iggesunds Bruk omfattas av den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. En säkerhetsrapport ingår därför i ansökan.

Plan- och omgivningsförhållanden m.m.

Verksamheten bedrivs inom fastigheterna Iggesund 14:101 (produktion), Gårdsfjärd 1:1 och 2:1 (mellanlagring och deponering) samt Iggesund 14:1 (avloppsvattenrening). Fastigheterna ligger inom ett område som enligt gällande detaljplan antagen 1988-03-08, är avsatt som industriområde.

Befintliga och planerade produktionsanläggningar

Bruket har två linjer för inkommande barr- och lövved där rundved barkas i torra trummor innan den huggs till flis. Därefter lagras barrvedsflis i homogeniseringsstack och lövvedsflis i stack och silos innan den transporteras till respektive fiberlinjes kokeri.

Cellulosafabriken är uppdelad i två separata massalinjer, en för blekt lövvedsmassa och en för blekt barrvedsmassa. Lövvedsmassalinjen består av kontinuerligt kokeri, tvätt,

sileri, blekeri och eftersileri. Barrvedsmassalinjen består av kontinuerligt kokeri, tvätt, sileri, MC-syrgasdelignifiering, sluttvätt samt blekeri.

De båda linjerna har gemensam kemikalieåtervinning som består av indunstning, gas- och kondensatbehandling, sodapannor, kausticering, mesaombränning samt talloljekokeri. I blekkemikalieberedningen tillverkas klordioxid för blekning. Det sker enligt Mathiesonmetoden utgående från svaveldioxid, svavelsyra och natriumklorat.

Vid kartongtillverkningen förädlas barr- och lövvedssulfatmassan på två kartongmaskiner till kartong. I kartongmaskinernas mälteri förändras pappersmassans egenskaper genom malning och tillsats av kemikalier. Förutom kartongmaskinerna omfattar kartongtillverkningen lera- och smetberedning, arkning, omrullning samt paketering och utlastning.

Överskott av löv- och barrvedsmassa torkas på torkmaskinen. En mindre del används som buffertlager för kartongmaskinerna medan övrig produktion blir avsalumassa. Produktionen har under de senaste fem åren i genomsnitt uppgått till 320 000 ton massa per år och 285 000 ton kartong per år. År 2006 var produktionen högst med 335 000 ton massa och 313 000 ton kartong.

Fiberhaltiga avloppsvatten från bland annat blekerier, kartongmaskiner och torkmaskin leds till tre sedimenteringsbassänger. Det från fibrer renade avloppsvattnet leds tillsammans med övrigt avloppsvatten, från exempelvis blekerier, sodahus och kausticering, vidare via en pumpstation för extern behandling i luftad damm och kemisk flotation. En del av det utgående vattnet från den luftade dammen leds via ett svaltorn in i den kemiska flotationen för vidare behandling medan återstoden leds direkt till recipient.

Avfall som inte nyttiggörs mellanlagras eller deponeras på deponin i Skärnäs. Den består av en äldre del där deponering avslutats och som för närvarande sluttäcks och en ny del som togs i bruk 1998. Under senare år har en stor del av det avfall som tidigare deponerats istället använts som anläggningsmaterial, främst i sluttäckning av andra deponier i regionen. Behovet av mellanlagring av avfall har därmed ökat i takt med att deponeringen av avfall minskat.

Planerade åtgärder

Ansökt produktionsökning kommer att nås genom kompletteringar och trimning av befintlig verksamhet samt genom att vissa processdelar ersätts eller byggs ut.

Parallellt med produktionsökningen kommer den fossila oljan att ersättas med biogena bränslen, till en början av becolja. Miljömässigt innebär det en utfasning av ca 100 000 ton/år fossil koldioxid, med något högre emissioner av stoft samt svavel- och kväveoxider som följd.

Vedhanteringen kommer att kräva vissa förändringar. Ett alternativ innebär en ombyggnad av trumma 2 vad gäller inmatning till trumman och utmatning från densamma följt av en ny hugg. I detta fall används trumma 1 endast undantagsvis. Alternativt behålls nuvarande utrustning medan driftformen ändras från tvåskift sju dagar i veckan till treskift sju dagar i veckan. I båda alternativen kommer vedhanteringen att köras dygnet runt.

Avgörande för utformning av framtida anläggning är fördelningen barr/löv samt förbrukningen av massa för kartongproduktionen. Bedömningen är att produktionen blir 220 000 ton barrvedsmassa och 200 000 ton lövvedsmassa. Lövvedslinjen klarar den ökade produktionen men har behov av upprustning i framför allt blekeri och eftersilereri. Barrvedslinjen kräver ombyggnad samt ny utrustning.

Exempel på planerade förändringar för lövvedslinjen är:

- Upprustning av blekeriet vad gäller el- och styrsystem samt tvättapparater. Samtliga tvättfilter kommer att bytas till tvättpressar.
- Utbyte av nuvarande virvelrenarsteg mot trycksatta silar i eftersileriet. Vidare byts den nuvarande urvattnaren mot en tvättpress.

Exempel på större förändringar för barrvedslinjen är följande:

- Ombyggnad av samtliga tryckdiffusörer för att erhålla större silyta.
- Byte av befintligt tryckfilter mot en tvättpress i sileriet.
- Byte av befintlig tvättpress mot en ny tvättpress efter syrgassteget.
- Byte av den atmosfäriska diffusören mot en tvättpress efter första klordioxidsteget i blekeriet.

Investeringar kommer även att krävas i torkmaskinen. I ett första steg planeras dels en uppgradering av viraparti inkl inloppslåda och vakuumsystem och dels nya drifter och nytt styrsystem.

I en andra etapp vilken möjliggör den ökade produktionen planeras bland annat följande:

- Ökad avvattningskapacitet på virapartiet.
- Installation av skopress alternativt installation av nytt torkskåp och då en sänkning av ångtrycket från 12 till 7 bar.
- Komplettering av system för värmeåtervinning.

Ett nytt torkskåp är ur drift-, underhålls-, och energi synpunkt att föredra framför en skopress. Detta medger ett lägre ångtryck och därmed en högre produktion av mottrycksel.

Indunstningskapaciteten behöver ökas vid ansökt produktion. Det kommer att åtgärdas genom att man vad gäller Indunstning 3 bygger en helt ny indunstningsstation eller genom att byta ut en effekt i taget. I samband med detta planeras installation av en sjunde effekt så att lut indunstras med sju effekts ekonomi. Även Indunstning 4 kommer att föras med en sjunde effekt för att förbättra ångekonomin. Systemet för rening av sekundärkondensat kommer att uppgraderas i samband med utbyte av Indunstning 3. Detta kan innebära att stripper, metanol kolonn och terpentindekantering byts ut helt eller delvis, vilket kommer att avgöras i samband med projekteringen.

Den nya sodapannan har försetts med lastolja-brännare för becolja, tallolja eller eldningsolja. För att reglera lutarnas halt av klorider och kalium har ett system för askklarning installerats. Sodapannan har även försetts med luftförvärmare och matarvattenförvärmare med ånga för att maximera produktionen av mottrycksel.

De gamla turbinerna har ersattas av en ny som dimensionerats för brukets nuvarande och framtida ångförbrukning. Ett svaggassystem kommer att byggas och tas i drift inom ramen för sodapanneprojektet. Ett 40-tal punkter kommer att anslutas till svaggassystemet som tar hand om samtliga väsentliga utsläppspunkter för diffusa utsläpp av svavel.

Anläggningen för kausticering bedöms svara mot ansökt produktionsnivå med vissa kompletteringar såsom ytterligare ett kausticeringskärl samt diverse åtgärder på övrig utrustning som pumpar, rörledningar och reglerutrustning. Vad gäller vitlutsoxidation måste anläggningens kapacitet utökas, vilket troligen kan lösas utan att byta ut befintlig reaktor. Bedömningen är att en ny kompressor som tillför ytterligare luft samt modifieringar av befintlig anläggning kommer att ge en produktionskapacitet motsvarande ansökt produktion.

Den metod som används idag i blekkemikalieberedningen för att framställa klordioxid baseras på svaveldioxid, vilket innebär att klordioxidframställningen är den enskilt största riskfaktorn inom bruket. Klordioxidgenereringen kommer att byggas om eller ersättas så att användningen av svaveldioxid upphör. Vilken process för generering som ska användas har ännu inte beslutats.

Ökningen av tillverkningskapaciteten på kartongmaskinerna kommer att ske genom trimning av befintlig process samt genom ersättning av viss utrustning. Vidare planeras för ett bättre utnyttjande av drifttiden och mindre andel kassationer. Åtgärderna kommer att genomföras i ett antal steg under en längre tidsperiod.

Följande investeringar för att höja kartongkapaciteten till 400 000 ton/år kan nämnas:

- Nytt modifierat viraparti på kartongmaskin 1.
- Ny rullstol på kartongmaskin 1.
- Styrsystem och kapacitetsökning i smet- och leraberedning.

- Rullbuffert efter kartongmaskin 2 samt höjning av kapacitet i slinga och rullpack.

Av den totala kapacitetsökningen på 70 000 ton/år beräknas ca 35 000 ton uppnås genom ett bättre maskinutnyttjande (högre maskinhastighet) och ca 35 000 ton genom ett bättre tidsutnyttjande (mindre stopptid, minskad tid för banbrott) samt genom bättre kvalitetsutnyttjande (mindre kassationer, förkortad inställningstid).

Pågående åtgärder och investeringar kommer att medföra förbättringar som t.ex. bättre luktsituation i brukets omgivning, sänkt specifik energiförbrukning, sänkta specifika COD- utsläpp, utfasning av svaveldioxid och lägre förbrukning av fossila bränslen.

I IPPC:s BAT-referensdokument (BREF) beskrivs vad som anses vara bästa tillgängliga teknik (BAT). En jämförelse har gjorts mellan den teknik som används vid Iggesunds Bruk och vad som enligt BREF utgör BAT. Av jämförelsen framgår att den teknik som används samt planerade förändringar enligt ovan ligger i linje med BREF.

Förbrukning av råvaror och andra resurser

Från den tekniska beskrivningen kan följande sägas beträffande förbrukning av olika råvaror och andra resurser.

Fiberråvara

Vid ansökt produktion beräknas vedförbrukningen uppgå till 1,9 Mm³fub jämfört med 1,6 Mm³fub för tillståndsgiven produktion. Barrveden är i huvudsak inhemsk medan lövveden till stor del importeras. Vedråvaran utnyttjas till nära 100 % för olika produkter och biprodukter. Bruket ligger i omedelbar anslutning till det Holmen Timber AB tillhöriga Iggesunds sågverk och den barrvedsflis som uppstår där används till massaproduktionen vid bruket. Barrveden utgörs i dagsläget och vid tillståndsgiven produktion av ca 45 % flis, varav 2/3 kommer från Iggesunds sågverk. Vid ansökt produktionsnivå beräknas flisandelen vara ca 40 %.

Råvatten

Vattenintaget är placerat i Viksjön väster om fabriken. Inkommande vatten renas mekaniskt och för vissa ändamål även kemiskt. Process-, kyl- och tätningstvatten förbrukas i ett stort antal positioner i massa- och kartongfabriken. Behovet varierar med bland annat produktionsnivå och årstid. Det totala råvattenbehovet för process- och kylvatten bedöms vid ansökt produktion vara ca 5 000 m³/tim.

Process- och tillsatskemikalier

De kemikalier som används i produktionen är välkända och allmänt förekommande inom branschen. Inga nya kemikalier planeras tillkomma vid den ansökta produktionen med undantag av de som kan komma till användning i den nya klordioxidtillverkningen

samt de som byts ut inom ramen för det pågående arbetet med att finna mer miljöanpassade eller på annat sätt effektivare alternativ.

Kemikalieförbrukningen beräknas öka i proportion till produktionsökningen av massa och kartong vid ansökt verksamhet jämfört med tillståndsgiven produktion.

Energi

En ny mottrycksturbin genererar elström. Den drivs med ånga från sodapannor, bibränslepanna och oljepanna. Som också framgått ovan har de två befintliga sodapannorna redan ersatts av en ny sodapanna.

Biobränslepannan är en kombinerad bibränsle- och oljepanna där huvuddelen av bränslet utgörs av egen bark samt bibränsle från Iggesunds sågverk. Ånga levereras till Iggesunds Bruk, sågverket och fjärrvärmenätet i Iggesund.

Den långsiktiga målsättningen för Iggesunds Bruk är att fabriken ska bli oberoende av fossila bränslen för energiproduktion och självförsörjande på elkraft genom egengenererad elkraft. Investeringen i ny sodapanna och turbin innebär att bruket kraftigt ökar andelen egengenererad el för elkraftförsörjningen. Den ökade elgenereringen och den högre produktionen beräknas leda till att den totala förbrukningen av värmeenergi vid ansökt produktion kommer att öka med ca 15 % relativt tillståndsgiven produktion, trots att den specifika energianvändningen vid både massa- och kartongtillverkning beräknas att minska genom de processtekniska förbättringar som planeras.

Fossil olja kommer att ersättas med biogen becolja. För det fall becolja inte finns att tillgå avser bolaget att eventuellt fortsatt använda EO3. Bolaget utreder möjligheterna att hitta även andra lösningar med till exempel träpulver eller olika bibränslealternativ inklusive biogas.

Transporter

Holmenkoncernen arbetar sedan många år med miljöfrågor kopplade till transporter. Bolaget har detaljerat utrett omfattningen och påverkan på närområdet som den nuvarande och den planerade verksamheten genererar. Iggesunds Bruks transporter sker med fartyg, tåg och lastbil som ofta kombineras i systemlösningar. Vid en produktionsökning ökar transportbehovet både internt och externt. Tillsammans med en pågående omläggning av transporter från båt till tåg innebär det bland annat att antalet tågtransporter bedöms öka från 380 tåg till 520 tåg per år samt att antalet transportrörelser per dygn med lastbil på det närliggande externa vägnätet bedöms öka från 202 st. till 216 st. vid ansökt jämfört med tillståndsgiven produktion.

I nedanstående tabell finns en sammanställning av antalet transporter i närområdet vid nuvarande, tillståndsgiven samt vid ansökt produktion.

	2009	Tillståndsgiven produktion	Ansökt pro- duktion
Antal transportrörelser per dygn med lastbil på det närliggande "externa" vägnätet	168	202	216
Antal tåg per år	110	380	520
Antal bomfällningar per år på Ringvägen (industrispåret) föranlett av Brukets tågtransporter	220	760	1 040
Antal båtanlöp per år	300	320	350 - 400

I dagsläget äger externa transporter rum 06.00 - 24.00 måndag - fredag, 06.00 - 21.00 lördag samt 06.00 - 18.00 söndag. Vid ansökt produktion bedöms vedleveranser komma att ske dygnet runt.

Sedan den nya E4:an väster om Iggesund öppnats för trafik under hösten 2011 har brukets transporter i närområdet flyttats från nordlig/sydlig riktning i samhället till att i betydligt större utsträckning belasta Forsavägen västerut.

Haverivillkor

För undvikande av alltför långa driftstopp och med hänsyn till den förändring som nu skett i praxis vad gäller utformningen av olika villkor, anser bolaget det motiverat med någon form av haverivillkor kopplat till ett begränsningsvärde för en verksamhet av förevarande slag. Visserligen medför nu lämnat förslag för utsläpp till vatten, jfr nedan villkor nr 3, viss respit vid ett eventuellt överskridande, men det är inte tillräckligt..

De fall som kan identifieras och som kan motivera ett sådant villkor är ett allvarligt haveri i den kemiska flotationen eller en allvarlig störning i den luftade dammens funktion. Exempel på det första fallet är att en centrifug för slamavvattning havererar vilket gör att den mängd flotationskemikalie som tillsätts endast räcker för att behandla en mindre del av avloppet. En sådan situation inträffade tidigare under hösten. Det dröjde då ca fem veckor innan den felaktiga centrifugen kunde ersättas med en ny. Enligt bolaget hade det då inte varit möjligt att med nu aktuell utformning av begränsningsvärden innehålla en sådan föreskrift. Exempel på det andra fallet är att dammens biologiska aktivitet minskar eller slås ut genom ett onormalt utsläpp av kemikalier eller en längre period med låg temperatur i dammen på grund av haveri i processutrustning eller underhållsstopp som gör att hela eller delar av produktionen måste stoppas under längre tid. Även muddring av dammen är exempel på allvarig störning. Under vissa förutsättningar

kan dessa exempel leda till att begränsningsvärden på månadsbas eller även på årsbas riskerar att överskridas. Dessa fall borde definieras som ”onormal drift” enligt IE Direktivet.

Miljökonsekvenser

I miljökonsekvensbeskrivningen redogörs för den ansökta verksamhetens effekter på närliggande områden och dess påverkan på miljön. En av dess slutsatser är att den planerade produktionsökningen sammantaget inte medför en ökad påverkan på miljön.

Utsläpp till vatten

Det samlade avloppet från Iggesunds Bruk leds, efter i förekommande fall sedimentering, till den luftade dammen. Den första delen av dammen utgörs av en anoxisk zon som reducerar mängden klorat i avloppet. I den resterande delen av dammen syresätts vattnet med hjälp av ytluftare. Efter den luftade dammen går det renade avloppet genom en eftersedimentering. Från eftersedimenteringen leds ett delflöde av avloppet till en anläggning för kemisk flotation.

Anläggningen för kemisk flotation togs i drift i oktober 2009. Arbetet med att optimera reningseffekt, ekonomi och driftstabilitet pågår. I flotationsanläggningen behandlas vattnet med aluminiumsulfat eller motsvarande samt polyakrylamid som bildar flockar med material i avloppsvattnet. Det renade avloppsvattnet leds därefter till recipient.

Bolaget har utrett vad det innebär att övergå från villkor uttryckta som COD till villkor uttryckta som TOC. Anledningen är att analyser av COD innebär användning av kvicksilver. Vid de jämförande mätningar bolaget låtit utföra har man kommit fram till följande omräkningsfaktor, vilken ligger till grund för förslag till villkor för TOC-utsläpp (villkor 2-3).

- Mätt kvot COD/TOC är i medeltal 2,85
- Spridningskoefficienten på år är 0,023 och på månad 0,08
- Varians på årsbasis är 0,0081 och på månadsbasis 0,028
- Med 99 % konfidens är beräknad kvot COD/TOC för år 2,8 och för månad 2,66.

I tabellen nedan redovisas utsläppen till vatten från Bruket. Utfall 2005 - 2009 redovisas som ett medelvärde för perioden. I kolumnen ”Tillståndsgiven” redovisas värden för olika utsläppparametrar vid massaproduktionen 355 000 ton per år och kartongproduktionen 350 000 ton/år och med flotationsanläggningen i drift. ”Ansökt” produktion svarar mot 420 000 ton/år massa och 400 000 ton kartong med flotations- anläggningen i drift.

Parameter	Utfall 2005 - 2009	Tillståndsgiven prod.	Ansökt prod.
COD _{tot} ton/dygn	21,5	12,1	12,7
SÄ _{GF/A} , ton/dygn	3,5	2,3	2,1
AOX, kg/dygn	170	120	140
Klorat, kg/dygn	110	50	60
N _{tot} kg/dygn	310	170	180
P _{tot} kg/dygn	33	14	13
Flöde, m ³ /dygn	80 000	80 000 - 85 000	70 000 - 75 000

Relativt genomsnittet för åren 2005 till 2009 bedöms de genomsnittliga utsläppen minska för samtliga parametrar vid tillståndsgiven produktion. Nivån beräknas bli ungefär densamma vid tillståndsgiven som vid ansökt produktion genom att en högre andel avlopp leds genom den kemiska flotationen vid ansökt produktion. Detta leder i sin tur till kraftigt ökade slammängder.

Utsläppen från framtida produktion har beräknats utgående från den variabilitet som de olika utsläppsparametrarna historiskt har uppvisat samt hittillsvarande drifterfarenheter av den kemiska flotationens reningseffekt.

Utsläpp till luft

Process

Utsläppen till luft är i hög grad kopplade till energianvändningen i tillverkningsprocessen. Dominerande utsläppskällor är oljepannan, bibränslepannan, mesagn, gaspanna samt sodapannorna. Sodapannorna kommer som redovisats ovan att ersättas av en ny sodapanna som tas i drift under 2012 och en ny turbin som ersätter de två befintliga. Ett nytt svagassystem kommer att installeras under 2013.

I nedanstående tabell summeras verkliga utsläpp 2009 av svavel, kväveoxider och stoft samt motsvarande beräknade utsläpp vid tillståndsgiven och ansökt nivå.

Parameter	Utfall 2009	Tillståndsgiven prod.	Ansökt prod.
Svavel			
Process S, ton/år	123	90 - 100	105 - 120
Energi S, ton/år	22	15 - 55	35 - 80
Summa S, ton/år	145	115 - 145	140 - 200
NO_x			
Process NO _x , ton/år	450	400 - 455	485 - 545
Energi NO _x , ton/år	140	280	315
Summa NO _x , ton/år	590	680 - 735	800 - 860
Stoft			
Process, ton/år	51	65	75
Energi, ton/år	59	60 - 80	85 - 100
Summa stoft, ton/år	110	125 - 145	160 - 175

Beräkningarna för tillståndsgiven produktion avser situationen när den nya sodapannan, den nya turbinen och svaggassystemet tagits i drift. I beräkningen har även antagits att 12 000 ton becolja används per år. Beckoljan kan användas i processen och/eller för energiproduktion vilket förklarar de redovisade spannen. Emissionerna vid ansökt produktion ökar i absoluta tal beroende dels på den ökade produktionen, dels på att en ökad andel becolja kommer att användas. Den ansökta produktionen innebär en produktionsökning på 20 % för massatillverkningen, 15 % för kartongtillverkningen, samt en betydande ökning av den egna elproduktionen relativt tillståndsgiven produktion. Därutöver förutsätts produktionen av ånga för sågverkets räkning öka med ca 40 % på grund av ökad produktion vid sågverket.

Utsläppen för ansökt produktion anges som spann vars gränser relaterar till låg eller full ersättning av fossilolja med becolja. Full användning av becolja innebär att utsläppen av fossil CO₂ elimineras. Dagens becolja innehåller mer svavel, kväve och aska än EO3 vilket innebär att övergång till becolja medför ökning av utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider samt stoft.

Det övre värdet i spannet för ansökt produktion ligger vid det övre framräknade BREF-värdet för svaveldioxid och kvävedioxid. Detta kan tillskrivas den högre svavel- och kvävehalten i becolja relativt den fossila olja med låg kväve-, svavel- och stofthalt som används för närvarande och som becoljan avses ersätta, samt att energiproduktionen i Iggesund är hög genom en hög produktion av elkraft. Det lägre värdet i spannet för ansökt produktion ligger vid det lägre BREF-värdet för samtliga parametrar utom för NO_x.

I nedanstående tabell redovisas utsläpp av koldioxid från Iggesunds Bruk åren 2005 och 2009 samt beräknat för tillståndsgiven och ansökt produktion.

CO ₂ -utsläpp	2005	2009	Tillståndsgiven produktion	Ansökt pro- duktion
	-----Kton/år-----			
Biogen CO ₂	730	741	931	1 186
Fossil CO ₂	103	39	116	0,1
Total CO ₂	833	779	1 047	1 186

Luftkvaliteten i samhället (Iggesund) kommer att förbättras främst till följd av omläggningen av väg E4 och trots marginellt högre utsläpp från Iggesunds Bruk.

Transporter

I nedanstående tabell redovisas bedömda utsläpp i närområdet vid ansökt, tillståndsgiven samt vid nuvarande produktion i ton per år. Påverkansområdet har antagits ha en radie om maximalt 5 km, det vill säga förutsätta ett transportavstånd om 10 km tur och retur.

Produktion	SO ₂	NO _x	HC	Stoft	CO	CO ₂
	----- Ton per år -----					
Externa transporter 2009	0,001	5,5	0,2	0,1	1,2	615
Interna transporter 2009	0,001	6,7	0,5	0,4	6,7	927
Totalt 2009	0,002	12,2	0,7	0,5	7,9	1 542
Externa transporter tillståndsgivet	0,001	6,3	0,2	0,1	1,3	705
Interna transporter tillståndsgivet	0,002	8,4	0,6	0,5	8,4	1 159
Totalt tillståndsgivet	0,003	14,7	0,8	0,6	9,7	1 864
Externa transporter sökt	0,001	7,3	0,3	0,2	1,6	820
Interna transporter sökt	0,002	9,2	0,7	0,5	9,2	1 272
Totalt sökt	0,003	16,5	1,0	0,7	10,8	2 092

Buller

Bedömningar av ljudnivån vid angränsande bebyggelse utförs varje år genom mätningar. Anläggningen uppfyller idag gällande villkor och den ansökta produktionsökningen bedöms inrymmas inom dessa. Vissa åtgärder kommer att krävas i vedhanteringen för att villkoren ska innehållas, eftersom vedhanteringen kommer att vara i drift dygnet runt.

Den ökade lastbils- och tågtrafiken nattetid ger ett ökat bullerbidrag till omgivningen kl. 00.00-06.00. Lastbilstransporterna bedöms främst öka på väg 669 (Forsavägen) på grund av ny dragning E4:an och på Ringvägen på grund av ökad produktion. Vid den befintliga E4:an genom samhället bedöms trafiken komma att halveras.

Tågbullerutredning avseende ljudnivån vid näraliggande bostadsfastigheter på Krylbovägen visar att den maximala ljudnivån utomhus överskrids med ca 10 dB(A) vid tågpassage, uppmätt 80 - 85 dB(A). Bolaget har små möjligheter att påverka tidpunkterna för tågrörelserna bl.a. på grund av att dessa bestäms i anslutning till tidtabeller för all järnvägstrafik i landet. Med hänsyn till att ljudnivån i huvudsak är ett utomhusproblem, de höga kostnaderna för åtgärdande och att ett eventuellt åtgärdande troligtvis inte kommer att sänka ljudnivån med mer än någon dB(A), anser bolaget det inte erforderligt att nu vidta några särskilda åtgärder.

Avfall, mellanlagring och deponering

Bolaget arbetar kontinuerligt med att minimera mängden avfall samt nyttiggöra så stor andel som möjligt. Det finns särskilda rutiner upprättade för hanteringen av det avfall som uppkommer vid bruket, såväl produktionsavfall som annat avfall.

Förutom branschspecifikt avfall, såsom exempelvis grönlutslam, flotationsslam och aska, uppkommer mindre mängder annat icke-farligt avfall. Detta avfall sorteras huvudsakligen i fraktionerna hushållsavfall, brännbart avfall samt en restfraktion. De flesta avfallsslagen har reducerats till låga mängder. Vid en produktionsökning kommer avfallsmängderna att öka, främst de avfallsslag som är relaterade till produktion. Den mest betydande ökningen beräknas flotationsslammet stå för.

Farligt avfall såsom kemikalierester, oljeavfall och elektronikskrot omhändertas externt.

Förorenade massor uppkommer ibland i samband med schakt- och ombyggnadsarbeten inom industriområdet. Till en del kan sådana massor karakteriseras som farligt avfall och mellanlagras i avvaktan på externt omhändertagande. Andra förorenade massor utgör icke-farligt avfall och deponeras åtskilda från annat avfall.

Mängden avfall som deponeras på deponin i Skärnäs har reducerats kraftigt under de senaste åren och bruket strävar efter att så långt som möjligt undvika deponering. Exempelvis har inte fällningsslam deponerats sedan 2004 utan används för sluttäckning av andra deponier. Även deponering av rensrigrus, aska och osläckt kalk har upphört. Detsamma gäller kontinuerlig deponering av grönlutslam. Grönlutslam mellanlagras tillsammans med aska för att användas vid terrassering i samband med sluttäckning av den gamla delen av deponin, medan osläckt kalk släcks och därefter används som råvara i tillverkning av anläggningsjord. Den gamla delen av Skärnäs deponi ska vara sluttäckt senast den 31 december 2018.

Ett utvecklingsarbete pågår för att i framtiden få uthållig avsättning för samtliga restprodukter som genereras, även för andra ändamål än i deponitäckningar. En förutsättning för att kunna få avsättning för restprodukterna är att skillnader över tid mellan till-

gång och efterfrågan avseende restprodukter kan utjämnas. Av i första hand detta skäl behöver bruket mellanlagra ett antal avfallslag:

- *Grönlutslam* (inkl. mindre mängder elfilterstoft och soda från haverier i sodapannan), 9 000 ton/år.
- *Aska* (flygaska och slagg), 5 000 ton/år.
- *Renserigrus*, 4 000 ton/år.
- *Fällningsslam* från fällning av avloppsvatten från smethantering, 8 000 ton/år.
- *Flotationslam* från kemisk flotation av avloppsvatten efter biologisk rening, 16 000 ton/år.
- *Mesa* (vid en eventuell produktionsstörning i mesaugnen), 20 000 ton/år.

Mellanlagring kan ske i högst tre år vilket innebär att maximalt ca 190 000 ton kan komma att mellanlagras samtidigt.

Avsättningsmöjligheterna bedöms variera över tid och mellan olika avfallslag varför bruket förutser ett behov av att i framtiden ha möjlighet att även deponera följande avfallslag och mängder:

- *Grönlutslam* (inkl. mindre mängder elfilterstoft och soda från haverier i sodapannan), 9 000 ton/år.
- *Förorenade massor* upp till en mängd av 10 000 ton/år (enstaka år).

En karakterisering av grönlutslam genomfördes 2006 för att ge underlag för tillstånd till avsteg från förordning (2001:512) om deponering av avfall. I beslut från miljödomstolen 2007-12-19 erhöles tillstånd till avsteg från kraven på bottentätning och bottendränering samt för deponeringen av grönlutslam.

Markföroreningar

Marken inom industriområdet består till huvuddelen av tät morän. I vissa områden, främst de östra delarna, består marken av lera. En stor del av ytskiktet är hård gjort genom asfaltbeläggning. En remsa på tre till fyra meter närmast Iggesundsåns mynning och Byfjärden samt mindre områden med anlagda gräsmattor utgörs av öppen mark.

Förorenade massor som påvisades i en studie från 2001, har omhändertagits på föreskrivet sätt. Vid större markarbeten har Iggesunds Bruk som rutin att ta prover för att säkerställa att eventuell förorening inte sprids. Risken för att den ansökta verksamheten skulle kunna leda till ny kontaminering av mark bedöms som mycket liten.

Säkerhetsfrågor och miljörisker

Bolaget har genomfört en utredning om förorenat brandvatten samt gjort en miljöriskanalys. Sammanfattningsvis kan sägas att sannolikheten för brand, omfattningen av en

eventuell brand, hanteringen av förorenat brandvatten samt sannolikheten för utsläpp av förorenat brandvatten inte påverkas av den ansökta produktionsökningen.

Inte heller bedöms den sammantagna miljörisken för den ansökta verksamheten bli högre än vid dagens verksamhet, snarare tvärtom som följd av att svaveldioxid fhasas ut. Även installationen av den nya sodapannan bidrar givetvis till detta. Inga identifierade händelser utgör ”mycket allvarlig risk” eller ”allvarlig risk” utan alla risknivåer vid verksamheten bedöms som låga.

Samråd

Samråd har skett 2009-10-01 med representanter för Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Norrhälsinge miljökontor, Räddningstjänsten och Tekniska förvaltningen i Hudiksvall, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Hudiksvallsbygdens Naturskyddsförening. Inbjudan gick även till Naturvårdsverket, Fiskeriverket och Energimyndigheten.

Länsstyrelsen har i beslut 2009-10-27 angett att den ansökta verksamheten ska anses medföra betydande miljöpåverkan.

Samrådsmöte med Naturvårdsverket hölls 2009-12-07 och med Fiskeriverket 2010-02-24. Samrådsmöte med allmänheten, myndigheter och övriga intressenter hölls 2010-06-01. En samrådsredogörelse bifogas miljökonsekvensbeskrivningen.

Hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken

Bolaget har lång erfarenhet av den verksamhet som ansökan avser. Bolaget har därtill tillgång till de omfattande kunskaper och erfarenheter som finns vid Holmenkoncernen. Driftspersonalen utbildas fortlöpande i miljö- och teknikfrågor. Skriftliga rutiner och instruktioner samt ett certifierat miljöledningssystem finns. Bolaget har den kunskap om verksamheten och dess verkningar som krävs.

En redogörelse för vidtagna och planerade skyddsåtgärder återfinns i den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen. Av redogörelsen framgår att bolaget uppfyller sina skyldigheter vad gäller att förebygga, hindra eller motverka att den ansökta verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. De ansökta förändringarna kommer att genomföras med tillämpning av bästa tillgängliga teknik. Beräknade utsläppsnivåer ligger i linje med angivna BREF-värden.

Vid Iggesunds Bruk finns en kemikaliegrupp som bland annat godkänner vilka kemiska produkter som får användas avseende aspekterna hälsa och yttre miljö. Gruppen har även i uppdrag att begränsa sortimentet av kemiska produkter samt bevaka att försiktighets- och produktvalsprincipen iakttas. Bolaget anser att produktvalskravet därmed är uppfyllt.

Hushållning med energi är ett fortlöpande arbete inom bolaget som också har ett certifierat energiledningssystem samt medverkar i Program För Energieffektivisering (PFE). Därtill planerar bolaget att övergå från fossilt bränsle till förnybart bränsle. Vidare fortsätter bolaget sin strävan att alltmer återvinna och återanvända avfall istället för att deponera det.

Lokaliseringen av fabriken är ändamålsenlig och väl etablerad. Den ansökta verksamheten syftar till att utnyttja och vidareutveckla befintlig produktionskapacitet och kan därför inte lokaliseras på annat sätt.

Slutsats angående tillåtligheten

De förpliktelser som följer av hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken är uppfyllda och den ansökta verksamheten är därmed tillåtlig.

Miljö kvalitetsnormer

Den ansökta verksamheten leder inte till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids. Den vattenförekomst som berörs av verksamheten vid Iggesunds Bruk är Gårdsfjärden. Den har av vattenmyndigheten klassats som vattenförekomst med otillfredsställande ekologisk status. Statusen i fjärden har sedan klassningen gjordes förbättrats och redan gjorda åtgärder förväntas bidra till en fortsatt förbättring av statusen i recipienten. Den planerade produktionsökningen påverkar inte recipienten negativt utan fortsatta förbättringar av statusen kommer att ske.

Kontroll

Det vid Iggesunds Bruk tillämpade kontrollprogrammet uppdateras i samråd med tillsynsmyndigheten när så är befogat.

Förslag till villkor, provotid och delegationer

Den ansökta produktionsökningen bedöms i de flesta hänseenden kunna inrymmas inom gällande villkor. Nedanstående föreslagna villkor är således i stort oförändrade mot nuvarande föreskrivna villkor. Undantaget är utsläppen till luft där användningen av becolja istället för fossila bränslen leder till ökade utsläpp av svaveldioxid, kväveoxider och stoft. Även vad avser villkoren för avfall och restprodukter föreslås andra nivåer på grund av ökad mängd som renas i den kemiska flotationen och på grund av ökad produktion.

Den fossila olja som bolaget använder idag har mycket låg svavel- och kvävehalt medan becoljan innehåller högre halter av svavel, kväve och aska. När fossil olja ersätts med becolja kommer därför utsläppen av svaveldioxid, kväveoxider och stoft att öka parallellt med minskningen av fossil koldioxid. Andra orsaker till höjda utsläpp till luft är höjd produktion av massa, kartong och sågad vara samt höjd elproduktion.

Kostnaden för att reducera utsläppen av kväveoxider, svaveldioxid och stoft för att innehålla nuvarande begränsningsvärden är avsevärt högre än den kostnad som brukar anses rimlig vid tillståndsprovning.

Följande villkor, provotidsförfarande med mera föreslås för den ansökta verksamheten vid Iggesunds Bruk. Provotiderna är kopplade till installation och drift av ny sodapanna, ny mottrycksturbin och nytt svaggassystem. Syftet är att föra över nuvarande provotidsförfarande, dock med vissa justeringar, till aktuell ansökan.

Prövotidsutredning

U1. Bolaget ska under en provotid genom mätning och trimning av den nya sodapannan, turbinen och svaggassystemet utvärdera möjligheterna att begränsa utsläppen av kväveoxider, svavel och stoft. Resultatet av utredningsarbetet inklusive slutsatser och förslag till slutliga villkor ska redovisas till miljödomstolen senast ett år efter idrifttagande av såväl ny sodapanna som ny turbin och nytt svaggassystem.

Prövotidsföreskrifter

Svavel, kväveoxider och stoft

P1. Om utsläppet överstiger nedanstående nivåer ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget har vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprening inte ska ske.

Svavel, ton/år (Exkl. diffust svavel)	NO _x , ton/år	Stoft sodapanna 5, ton/år
160	860	70

Allmänt villkor

1. Verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen – ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ärendet, såvida inte annat framgår av denna dom.

Utsläpp till vatten

2.

Årsmedelvärden i ton/dygn för utsläpp till vatten – begränsningsvärden som inte får överskridas					
SÄ _{GF/A}	TOC	AOX	Klorat	P _{tot}	N _{tot}
2,7	5,4	0,15	0,1	0,03	0,25

Månadsmedelvärden i ton/dygn för utsläpp till vatten – begränsningsvärden som anses innehållna om bolaget efter över-skridande vidtagit åtgärder så att villkoret innehålls nästa månad					
SÄ _{GF/A}	TOC	AOX	Klorat	P _{tot}	N _{tot}
4,3	9	0,24	-	0,05	0,40

Utsläpp till luft*Diffust svavel*

3. Om diffusa svavelutsläpp, räknat som totalt reducerat svavel från tankar, filter mm. vid mätningar/beräkningar överstiger 0,25 kg S/ton massa och år ska bolaget inom en månad från mätningen rapportera detta till tillsynsmyndigheten. Bolaget ska därvid även mäta utsläppen minst en gång per

När det nya svaggassystemet tagits i drift ska istället 0,1 kg S/ton massa och år gälla för diffusa svavel utsläpp.

Stoft

4. Stofthalten i rökgaserna från panna 11, biobrännspanna P12 och från mesaugnen får som begränsningsvärden inte överstiga nedanstående nivåer.

P11	P12	Mesaugn
mg/m ³ ntg	mg/m ³ ntg, årsmedelvärde	mg/m ³ ntg, årsmedelvärde
100	100	50

Kontroll av utsläppet från P11 ska ske genom tre mätningar per år. Vid överskridande av den föreskrivna utsläppsnivån anses villkoret uppfyllt om en förnyad mätning inom tre månader visar begränsningsvärdet innehålls.

5. Ett system med gaspanna ska finnas för destruktion av starkgaser. Som back-up och reservsystem för det fall gaspannan ej fungerar ska i första hand förbränning i mesaugn ske. I andra hand ska gaserna kunna ledas till en fackla.

Buller

6. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än:
- 55 dB(A) vardagar dagtid (kl. 06 - 18)
 - 47 dB(A) nattetid (kl. 22 - 06)
 - 50 dB(A) övrig tid

Arbeten som typiskt sett ger upphov till momentana ljudnivåer högre än 65 dB(A) får inte förekomma nattetid.

Förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer ska föregås av beräkningar med digital ljudkarta. Resultatet av sådana beräkningar ska beaktas för att säkerställa att en förändring av verksamheten inte får till följd att värdena överskrids.

Ekvivalentvärden skall beräknas för de tidsperioder som anges. Kontroll ska ske så snart det skett en förändring i verksamheten som kan påverka ljudnivån eller efter anmodan från tillsynsmyndigheten dock minst en gång per år. Om värdena överskrids vid en mätning ska åtgärder vidtas så att värdena kan innehållas vid en uppföljande mätning vid tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Avfall

7. Farligt avfall som bortskaffas eller mellanlagras får maximalt uppgå till följande mängd

<i>Avfallsslag</i>	<i>m³/år</i>	<i>Verksamhet</i>
Flytande farligt avfall av typen skär- och slipvätskor, tvättvätskor, oljehaltigt vatten, m.m.	3 000	Borttransport
Flytande farligt avfall av typen lutslam, oljeslam, såpa, tallolja m.m.	500	Borttransport
Alkaliskt avfall	300	Mellanlagring
Oljeavfall, avfall från flytande bränslen, m.m.	1 000	Mellanlagring
Förorenade massor	10 000	Mellanlagring
Övrigt farligt avfall	1 000	Mellanlagring

Haverivillkor

8. Om det inträffar ett allvarligt haveri i den kemiska flotationen eller en allvarlig störning i den luftade dammens konstruktion ska de överskridanden som detta föranleder av begränsningsvärden på månadsbasis eller på årsbasis definieras som ”onormal drift” enligt IE-direktivet.

Så snart detta tillstånd inträffas ska bolaget kontakta tillsynsmyndigheten och redovisa läget samt de åtgärder som vidtagits och/eller planeras för att snarast kunna återgå till normal drift. När normal drift återupptagits ska bolaget omedelbart meddela tillsynsmyndigheten detta.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor m.m. i följande avseenden:

- föreskriva den tidpunkt då utredningstiden enligt U1 ska anses påbörjad,
- föreskriva den tidpunkt då svaggassystemet ska anses ha tagits i drift,
- ytterligare föreskrifter om utsläpp av svavel- och kväveoxider enligt P1,

- d) föreskrifter om utstötning och läkning av el filterstoff från den nya sodapannan,
- e) ytterligare föreskrifter avseende bolagets hantering av avfall, samt
- f) besluta om tillfälliga begränsningsvärden eller andra åtgärder (inklusive produktionsinskränkning) för det fall förutsättningar för tillämpning av haverivillkoret, villkor 11, föreligger.

Ekonomisk säkerhet för deponi

Sökanden ska ställa ekonomisk säkerhet i enlighet med 15 kap. 34 § miljöbalken i form av bankgaranti eller insättning på spärrat konto. Säkerhetens värde ska intill utgången av år 2012 motsvara 14 miljoner kronor. För tiden därefter överlåter mark- och miljödomstolen åt tillsynsmyndigheten att efter en årlig revision bestämma säkerhetens storlek.

YTTRANDEN M.M

Vissa av remissmyndigheterna har yttrat sig i sak. Inte någon av dem har motsatt sig tillståndsansökan. Några har anfört följande beträffande villkoren.

Naturvårdsverket

Utsläpp till vatten

Frågan om slutliga villkor rörande vattenutsläpp bör uppskjutas under en prövotid. Under prövotiden ska bolaget

- genomföra de vattenbegränsande åtgärder bolaget åtagit sig,
- utreda möjligheterna till ytterligare vattenbegränsande åtgärder,
- utreda möjligheterna att förbättra funktionen av den luftade dammen,
- fullfölja optimeringen av driften av flotationen med syfte att maximera andelen behandlat vatten, samt
- genomföra en kemisk och biologisk karakterisering av avloppsvattnet när alla planerade åtgärder vidtagits. Utformningen bör bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Naturvårdsverket saknar tidsuppgifter från bolaget när de planerade åtgärderna kommer att genomföras. Bolaget bör komplettera underlaget med sådana uppgifter och föreslå en lämplig tid för prövotiden. Domstolen bör sedan fastslå senaste tidpunkter för åtgärderna.

Enligt 22 kap. 27 § miljöbalken ska en uppskjuten fråga ”avgöras så snart som möjligt”. Villkoren ska då så långt det inte är orimligt sättas utifrån de utsläppsnivåer som kan bedömas motsvara användning av bästa möjliga teknik, BMT. Det bör således föreskrivas vad som ska uppnås, inte hur.

Recipientförhållanden

Den ekologiska statusen för Gårdsfjärden utanför Iggesund är fastställd som otillfredsställande och god ekologisk status kommer inte att uppnås före 2021. Det är främst genom förekomst av miljögifter samt övergödning som den ekologiska statusen påverkas.

Processinterna åtgärder

Bolaget avser att vidta en rad processinterna åtgärder för att minska vattenförbrukningen. På lövvedslinjen kommer samtliga tvättfilter att ersättas med tvättpressar. Nuvarande urvattnare byts mot tvättpress. Detta leder enligt ansökan till en sänkning av avloppsvattenflödet från lövblekeriet med 25 m³/ton massa. På barrlinjen byts befintligt tryckfilter mot ett nytt tryckfilter i sileriet. Ny tvättpress kommer att installeras efter syrgassteget, vilket leder till en sänkning av avloppsvattenflöden från barrblekeriet med 10 m³/ton massa. Detta kommer att leda till en betydligt lägre specifik vattenförbrukning och även en totalt lägre vattenförbrukning och därmed lägre belastning på vattenreningsanläggningen. Det totala vattenflödet till vattenreningen beräknas minska från idag ca 80 000 m³/dygn till 70 000 - 75 000 m³/dygn, vilket är positivt för vattenreningsanläggningen. Också att belastningen av COD till den luftade dammen minskar är positivt.

Enligt BREF-dokumentet, BAT Referensdokument "Pulp and Paper", som publicerades 2001 av EU-kommissionen anges ett specifikt flöde enligt BAT till 30 - 50 m³/ton massa för ett blekt sulfatmassabruk. För 2010 redovisar bolaget i ett specifikt utsläpp av ca 90 m³/ton massa. De åtgärder bolaget avser vidta samt den ökade produktionen kommer att minska det specifika utsläppet av avloppsvatten till ca 60 - 65 m³/ton massa. Det är positivt. Det specifika flödet är dock högre än vad som anges i BREF-dokumentet. Verket är medvetet om att variationer i vattenförbrukningen kan förekomma beroende på produktkrav samt om bruket är ett integrerat bruk eller inte. Bolaget bör utreda möjligheterna att ytterligare minska vattenförbrukningen.

Kemikalieåtervinning

I kemikalieåtervinningen planeras åtgärder i industningen. De två industningsstegen kommer att förses med en sjunde effekt, vilket kommer att ske antingen genom ombyggnad eller nybyggnad i industning 3. Industning 4 kommer att förses med en sjunde effekt. Denna åtgärd är mycket positiv ur miljösynpunkt. Bättre kondensatkvalitet innebär ökad möjlighet till intern användning. Det framgår inte av ansökan när dessa åtgärder kommer att genomföras. En tidpunkt då dessa åtgärder senast bör vara vidtagna bör anges i domen.

Flotationen

Flotationen uppfyller garantivärden och upplevs av bolaget som stabil och relativt enkel att styra. Anläggningen uppfyller de garantivärden som gäller vid 75 000 m³/dygn, COD 120 mg/l, SÄ_{GF/A} 25 mg/l, N mindre än 2 mg/l, P mindre än 0,25 mg/l. De korta peri-

oder med försämrat reningsresultat som uppstått kan enligt bolaget direkt kopplas till fallerande utrustning eller handhavandefel och det som saknas är erfarenhet och rutin.

Anläggningen uppvisar inga problem för att uthålligt kunna ligga på en utgående susp-halt på lägre än 15 mg/l och detta oberoende av vilken flödesandel som behandlas över flotationen. COD-reduktionen ligger på 60-65 % reduktion, totalkvävereduktionen på ca 70 %, totalfosforreduktionen på ca 85 % reduktion.

Av bolagets kompletteringar framgår att om bolaget behandlar allt vatten från den biologiska dammen i flotationsanläggningen kan utsläppen av framför allt fosfor men även kväve och COD reduceras betydligt. Utsläppen av fosfor minskar enligt ansökan med storleksordningen 50 %. För kväve uppskattas minskningen till 28 %.

En viss osäkerhet beträffande effekterna av reningen om allt vatten leds genom flotationen föreligger fortfarande. Bolaget anger att en utvärdering behöver göras av vidtagna åtgärder som minskar mängden avloppsvatten.

Bolaget anger att mängden kemikalier, och driftkostnaderna för anläggningen kommer att öka om en större andel vatten behandlas. Naturvårdsverket kan inte finna att bolaget har visat att denna extra kostnad är orimlig.

Det är angeläget att behandla så mycket av utgående vatten från den luftade dammen som möjligt i flotationsanläggningen. När minskningarna av flödet av avloppsvatten genomförs ökar möjligheterna att behandla allt avloppsvatten. Enligt vad Naturvårdsverket uppfattat är flotationsanläggningen dimensionerad för 75 000 m³/dygn och enligt den garantikörning som gjorts klarar anläggningen en god avskiljning vid detta flöde.

Utsläpp motsvarande BMT bedömda utifrån utsläppsstatistik och BREF.

I nedanstående tabell har verket sammanställt olika data som ett underlag för en bedömning av vilka utsläpp som kan bedömas motsvara BMT. Det är då för det första årsmedelvärden i kg/t massa dels för svenska och finska bruk år 2008. För det andra är det de utsläpp som motsvarar BAT enligt det referensdokument för BAT, BREF, som publicerades av EU-kommissionen år 2001.

För BREF-en är det oklart om utsläppen för sulfat gäller bara massaproduktionen eller även inkluderar eventuell pappersproduktion. Det anges olika på olika ställen i BREF-en. Här har antagits att siffrorna bara gäller massaproduktion. Sannolikt ska siffrorna i BREF-en ses som långtidsmedelvärden.

Verket har gjort en uppskattning av vilka utsläpp som kan bedömas vara förknippade med användning av BMT utifrån detta underlag. Dessa utsläpp är i kg/t sulfatmassa och får ses som långtidsmedelvärden.

	COD kg/t	P _{tot} g/t	N _{tot} g/t	S _{Ä_{GF/A}} kg/t	AOX kg/t	Klorat kg/t
Blekt sulfat BREF 2001	8 – 23	10 - 30	100 - 250	0,6 - 1,5	< 0,25	
Blekt sulfat SF 2008	10 – 24	5 - 33	50 - 250	-		
Blekt sulfat SE 2008	7 – 41	3 - 60	50 - 430	0,2 - 6	0,1 - 0,2	0,05 - 1,6
Bolaget 2010	16	20	255	3,2		
Bolaget enl. ansökan	11	12	160	1,8	0,13	0,05
BMT blekt sulfat	8 – 12	5 - 10	100 - 150	0,5 – 1,0	0,1 - 0,2	0,05

Det framgår av tabellen att bolaget med de nya åtgärderna i stort sett kommer att uppfylla det som Naturvårdsverket bedömer som BMT. För kväve och fosfor bör det dock ske en minskning.

Den luftade dammen

Av länsstyrelsens yttrande framgår att länsstyrelsen inte anser att den luftade dammens funktion varit optimal över åren. Problem har förekommit med förhöjda halter av klorat och av suspenderat material. Bolaget har inkommit med en skrivelse till Naturvårdsverket 2012-01-31 i vilken bolaget utvecklar frågan om den luftade dammen. Av underlaget framgår att dammen i dagsläget åstadkommer en COD-reduktion på ca 40 %, vilket kan jämföras med 30 - 60 % reduktion som anges i BREF-dokumentet som BAT. Bolaget anger vidare att under de nordliga betingelser vi har är 40 % att betrakta som ”ett uthålligt maximum”. Det finns dock andra luftade dammar i landet där verkningsgraden är betydligt högre. En förklaring till en högre reduktionsgrad för andra luftade dammar kan naturligtvis vara en annan sammansättning av vattnet. Andra förklaringar kan dock vara att man genom förbättringar av dammen erhållit betydligt bättre funktion, som bolaget anger vara i riktning mot långtidsluftad aktivslamanläggning. Naturvårdsverket har erfarit att i dagsläget sedimenterar slammet långt innan det når den zon av dammen där sedimenteringen är avsedd att ske. Dessutom förefaller det inte säkerställt att syrgashalter i dammens olika delar är optimal.

Genom att förbättra funktionen av den luftade dammen skulle belastningen på flota-tionsanläggningen kunna minskas och därmed skulle slammängden kunna minskas, något som bolaget framhållit som angeläget. Det borde vara möjligt att vidta åtgärder så att slammets uppehållstid blir mer optimal och därmed ökar den biologiska aktiviteten i dammen. Vidare bör tillses att tillräckligt hög syrehalt upprätthålls i dammens olika delar.

Biologisk karakterisering av avloppsvatten

När de åtgärder vidtagits med syfte att minska vattenmängder, säkerställa en god funktion i den luftade dammen samt maximera mängden avloppsvatten som behandlas i flotationsanläggningen, bör en slutlig bedömning göras att vattnet ur toxikologisk synvinkel säkert kan släppas ut i recipienten. Naturvårdsverket anser därför att en biologisk karaktärisering bör ingå i provotiden.

Bolaget anger att recipientundersökningar ger ett mer relevant underlag för bedömningar av recipientens påverkan. Naturvårdsverket anser att både recipientundersökningar och en karakterisering är underlag som bör ingå för att göra bedömning av eventuell påverkan på recipienten. En biologisk karakterisering bör göras på tre trofinivåer. I en rapport från Naturvårdsverket, Rapport 6304, Utvärdering av biologiska tester gjorda på svenska skogsindustriavlopp, framgår att metoderna på sistone har utvecklats och att förenklingar och därmed lägre kostnader för en karakterisering kan göras.

Utsläpp till luft

Även för utsläpp till luft av svaveldioxid och kväveoxider bör provotid beslutas och samordnas i tiden med provotiden för vattenfrågor. Beträffande bolagets förslag till provotidsföreskrift P1 bör utsläppsnivåerna för svavel och NO_x bestämmas till 125 respektive 750.

Huvuddelen av frågor rörande utsläpp till luft har behandlats i ärendet M 1342- 08. Där fick bolaget tillstånd att uppföra och ta i drift en ny sodapanna. Det finns inte anledning att ändra beslutet med villkor och provotid rörande den nya sodapannan. Dessa villkor bör förslagvis överföras till detta tillstånd.

Beträffande övriga pannorna delar Naturvårdsverket i allt väsentligt länsstyrelsens uppfattning. I den kostnadsberäkning som bolaget gjort beträffande minskning av kväveoxider med SNCR antar bolaget en reduktion på 20 %. Det är ett lågt antagande. Det finns exempel på pannor där betydligt högre reduktion nåtts. Med en något högre reduktion och med en lägre ränta kan mycket väl åtgärden bedömas som rimlig, jfr vad Mark- och miljööverdomstolen uttalat i Mondi-domen. Bolaget anger att man även planerar för en ny biobränsleeldad panna som kommer att ersätta pannorna P11 och P12. Det påverkar givetvis angelägenhetsgraden av åtgärder för de befintliga pannorna. Genom en provotid kan dels möjliga åtgärder på befintliga pannor utredas mer exakt, dels kan en tidplan för ny panna vara framtagen.

Beträffande stoftvillkoren på panna P12 delar verket länsstyrelsens uppfattning att villkoret bör kunna skärpas.

Energiproduktion och energianvändning

En prövotid för energiförbättrande åtgärder vad avser elförbrukningen bör beslutas. Bolaget bör utreda tekniska möjligheter och kostnader för att minska elkonsumtionen.

De åtgärder som bolaget avser att vidta innebär att bruket blir betydligt mer energieffektivt och att självförsörjningsgraden av elektricitet ökar. Det kommer även att ske en fortsatt utfasning av fossila bränslen. Allt detta är positivt.

Av bolagets redovisning framgår att torkmaskinen förbrukar betydligt mer ånga än vad som kan anses vara bästa tillgängliga teknik. Bolaget planerar för energiförbättrande åtgärder alternativt att installera en skopress. Bolaget bör ange en tidpunkt för detta. Bolaget har i ansökan inte redovisat vilka möjligheter som står till buds för att minska användningen av elektricitet vid bruket. Naturvårdsverket anser att en sådan bör göras. Visserligen deltar bolaget i Energimyndighetens PFE-projekt men de krav som kan ställas enligt miljöbalken är längre gående än de som ställs enligt PFE. Bolaget bör under en prövotid redogöra för de möjliga åtgärder som finns för att minska elförbrukningen och vad de innebär tekniskt och ekonomiskt.

Buller

Bolaget borde föreläggas att vidta åtgärder på sätt som länsstyrelsen framhållit. Alternativt bör länsstyrelsen ges möjlighet att medge undantag från skyldighet att vidta bullerdämpande åtgärd för det fall åtgärden inte ger den effekt man förväntat sig eller att den blir mycket dyrare än förväntat.

Enligt Naturvårdsverkets Allmänna Råd 1978:5 för externt industribuller gäller 45 dB(A) som högsta tillåtna nattvärde. För nyetablerad industri är motsvarande värde 40 dB(A). Befintlig industri ska sträva mot sistnämnda värden. Bolaget har i praktiken fått lindringar vid tidigare prövningar genom att värdet nattetid angivits till 47 dB(A). Momentana ljudnivån anges till 55 dB(A) nattetid medan bolaget föreslår oförändrade 65 dB(A).

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB har i grunden inget att erinra mot att det sökta tillståndet ges. Bolaget har åtagit sig att senast 2013 bygga om eller ersätta processen i blekkemikalieberedningen för att framställa klordioxid på så sätt att användning av kondenserad svaveldioxid kan upphöra. MSB har drivit denna fråga i tidigare mål angående Iggesunds bruk och även i samrådet inför denna ansökan. Med tanke på bolagets åtagande torde inte något särskilt villkor behövas men det bör ändå tydligt framgå i den kommande domen att åtgärden ska ske och vara genomförd senast 2013.

Transportstyrelsen

Då ansökan inte omfattar Skärnäs hamn eller indikerar att det ökade godsflödet kommer att innebära ändringar i hamnens och farledens utformning eller ändringar med avseende på fartygens storlek eller djupgående har styrelsen inget att erinra. Om sådana ändringar sker så ska det beaktas i separat dialog mellan hamnen, Transportstyrelsen och Sjöfartsverket.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län***Recipienten***

Den ekologiska statusen för Gårdsfjärden utanför Iggesund är fastställd som otillfredsställande. God ekologisk status kommer inte att uppnås till 2021. God ekologisk status hotas främst genom problem med övergödning och miljögifter i Gårdsfjärden. Bedömningen försvårades genom ett bristfälligt dataunderlag. Bottenfauna har bara undersökts två gånger, 2007 och 2008 och klassades då som otillfredsställande. Bottenfaunan visar tydliga tecken på påverkan genom näringsämnen och organiskt material.

Klassningen av näringsämnen grundar sig på mätningar från 1996, 1997 och 2006 och bedöms som god status, fast halterna av både fosfor och kväve är relativt höga. Mellan 1990 och 2011 kunde ingen signifikant förbättring angående den totala mängden fosfor observeras. Däremot minskade den totala mängden kväve signifikant från 1990 till 2010, både under sommaren och vintern. Siktdjupet var stabilt på låg nivå under samma tidsperiod. Att produktivheten är hög i fjärden uttrycker sig också i stigande klorofyllhalter. En slutgiltig bedömning av växtplankton är inte möjligt, då data från biovolym saknas. Sammanfattningsvis kan man säga att Gårdsfjärden är högt eutrof och att ingen tydligt förbättring av den ekologiska statusen kan observeras hittills.

Utsläpp till vatten

Frågan om vilka slutliga villkor till vatten som skall gälla bör sättas på en provotid på två år till högst fem år. Under provotiden bör bolaget vidta följande utredningar.

- Möjliga utsläppsnivåer vid maximalt utnyttjande av kemflockningsanläggningen.
- Utredda möjligheter att förbättra avskiljningen i luftade dammen.
- Utvärdera resultatet av de processinstallationer i form av tvättpressar, ombyggnad av indunstningar, ny stripper mm som redovisats i ärendet.
- Utredda tekniska möjligheter och kostnader för att eliminera dumpning av bestyrkningsmet från tankar och cisterner.

Under provotiden bör bolagets förslag till villkor/nuvarande villkor kunna gälla.

Skäl

I tabellen nedan redovisas bolagets förslag till villkor, utsläppen under 2011, beräknade utsläpp vid ett fullt utnyttjande av den kemiska flockningen samt länsstyrelsens förslag till vilka mål som bör nås under utredningstiden och som bör utgöra minimivillkor efter prövotidens utgång.

Parameter	Bolagets förslag till villkor/ nuvarande villkor		Utsläpp 2011 ton/dygn	Bolagets beräknade utsläpp vid 100 % flöde genom KF	Länsstyrelsens förslag till utredningsmål
	år gv ton/d	mån rv kg/ton			
COD	15	18	12,9	10	12
Susp GF/A	2,7	3,2	2,6	1,8	2
AOX	0,15	0,18	0,14	0,13	0,15
Klorat	0,10	0,12	0,04	0,06	0,10
Tot P	0,03	0,035	0,013	0,007	0,015
Tot N	0,25	0,30	0,18	0,13	0,20

Bolaget uppger att utsläppen till vatten inte kommer att öka vilket i praktiken innebär att utsläppen per ton massa kommer att minska. Bolaget har föreslagit att samma utsläppsvillkor som gäller för utsläpp till vatten i dagsläget även skall gälla framgent. Länsstyrelsen anser att utsläppsvillkoren bör kunna skärpas med hänvisning till potentialen i kemflockningsanläggningen, möjligheterna till vattenbesparing, möjligheten att förbättra avskiljningen i luftade dammen, de åtgärder som kommer att vidtas i processen samt genom krav på ytterligare åtgärder för att förebygga spill och tillfälliga utsläpp.

Kemisk flockning

Frågan om framtida utsläpp till vatten är till stor del beroende på hur den kemiska flockningsanläggningen drivs. I dagsläget behandlas mellan 50 - 80 % av avloppet från den luftade dammen i flockningsanläggningen. Bolaget avser även framgent att inte behandla hela avloppsvattenmängden med hänvisning till att en viss säkerhetsmarginal måste finnas för att klara villkoren. Länsstyrelsen är tveksamt inställd till detta resonemang. Förutom möjligheter att leda hela vattenmängden till kemflockningen finns även potential för att öka kemikalietillsatsen vid situationer som riskerar villkorsöverskridanden. Kostnaderna för att leda allt avloppsvatten till kemisk flotation verkar inte vara orimliga. En viss frihetsgrad kan accepteras vad gäller behandlad andel vatten samt doserad mängd kemikalier förutsatt att villkoren sätts strängare än bolaget yrkat dvs. i nivåer som motsvarar bästa utnyttjande av reningsanläggningen. Bolaget bör under denna förutsättning mer fritt kunna få styra hur kemflockningsanläggningen skall drivas och ha möjlighet att vidta andra utsläpps begränsande åtgärder, t.ex. förbättrad avskiljning i luftade dammen eller ytterligare interna åtgärder.

Processinterna åtgärder

Bolaget har redovisat ett stort antal interna åtgärder i form av tvättpressar, ombyggnad av indunstningar, ny stripper mm. Det är inte osannolikt att de interna åtgärderna kommer att, på några års sikt, innebära att utsläppen till vatten minskar till ännu lägre nivåer.

Luftad damm

Bolaget bör åläggas att under en prövotid ordentligt utreda frågan om säkerställande av dammens funktion samt att lämna förslag på i vilka intervall dammen ska muddras.

Länsstyrelsen har ifrågasatt funktionen i den luftade dammen mot bakgrund av den relativt låga verkningsgraden samt de problem som bolaget haft med kloratreduktion och utsläpp av suspenderade ämnen. I samband med kompletteringsremissen efterfrågades de tekniska möjligheterna och kostnader för att väsentligt förbättra reningsgraden i den luftade dammen, t ex genom slamåterföring eller andra åtgärder. Bolagets svar har inte inneburit att frågan belysts på ett acceptabelt sätt. Dammen som togs i drift 1977 har bara muddrats vid något enstaka tillfälle. Länsstyrelsen förelade under 2008, efter en lång rad överskridanden av månadsriktvärden, bolaget att muddra dammen för att utsluta att de stora slammängder som ligger i dammen var orsak till överskridandena. Efter det att dammen muddrats ser det nu ut som att funktionen har förbättrats i vart fall så att villkoren kan innehållas.

Något måste dock göras för att säkerställa att dammen inte ska förlora prestanda eller ännu hellre att någon form av åtgärd vidtas som förbättrar funktionen. Det borde ligga i bolagets eget intresse att ordentligt utreda denna fråga inte minst mot bakgrund av de yrkanden man framför vad gäller delflöden över kemflockningsanläggningen. En uppgradering av luftade dammen med slamåterföring och förhållandevis täta slammuddringar borde kunna ge minskade utsläpp.

Utsläpp av betrykningskemikalier från kartongbruket

Bolaget bör åläggas att under en prövotid utreda ett alternativt omhändertagande av överbliven betrykningssmet.

I dagsläget sker betydande utsläpp av betrykningskemikalier från pappersbruket i form av så kallad smet. Avloppen från smetberedning och smetbetrykning leds till en separat kemfällningsanläggning där fällning och slamavvattning sker. För att klara avvattningen av slammet måste fiberrejekt tillsättas. Slutprodukten blir ett fällningsslam som till huvuddelen innehåller kalk, krita, fiber och en mindre mängd kemikalier. Slammet som årligen uppgår till ca 8 000 ton har tidigare deponerats på bolagets deponi men utnyttjas numera som täckningsmaterial på olika deponier i närområdet. Inom ramen för tillsyns-

arbetet har länsstyrelsen framfört att den del av den överblivna smeten som töms direkt ut i avloppet borde kunna omhändertas på annat sätt. Länsstyrelsen har förståelse för att den smet som spolats ur tömda smettankar vid rengöring eller smet som dräneras från smetbestrykare i pappersbruket måste ledas ut med processvatten men anser att överblivna restprodukter från tankar och cisterner borde kunna tas omhand på annat sätt än att ledas till avlopp, t.ex. via leverantören.

Tillfälliga utsläpp

Bolaget bör utnyttja den föreslagna prøvotiden till att komplettera och uppdatera spillkarteringen i syfte att ytterligare minska riskerna för överbäringar såväl till Iggesunds-fjärden som till Gårdsfjärden.

Ett stort antal tillfälliga utsläpp och spill har under många år skett vid bruket. Länsstyrelsen begärde för ett antal år sedan en särskild riskutredning vad avser spill vilken bolaget genomfört. Vid utredningen framkom ett antal åtgärder som borde genomföras för att minska riskerna för spill. Flera åtgärder är genomförda. Frågan om nuvarande spilluppsamlingsystem kan anses tillräckligt är dock fortfarande inte helt klarlagd. Flera åtgärder är vidtagna i pumpstationerna bl.a. vad gäller elförsörjning. Åtgärder bör inriktas mer på att förhindra tillfälliga utsläpp innan de når pumpstationerna.

Haverivillkor

Länsstyrelsen känner viss tveksamhet till bolagets förslag. Frågan har diskuterats flera gånger under årens lopp. Länsstyrelsen har dock viss förståelse för bolagets förslag till månadskonstruktion. En provisorisk föreskrift av innehåll att för det fall ett månadsmedelvärde överskrids och bolaget sedan vidtar åtgärder och värdet därefter innehålls på följande månad alternativt under den tid som tillsynsmyndigheten bestämmer, kan accepteras.

Utsläpp till luft

Frågan om utsläpp till luft av såväl svavel som kväve bör på en prøvotid och kan för enkelhetens skull samordnas med den prøvotid som bör gälla för utsläpp till vatten. Prövotidsföreskriften i deldom 2010-02-10, mål nr M 1342-08, som syftade till att utsläppen av svavel och kväveoxider ytterligare ska begränsas, bör därmed förlängas. Verket ifrågasätter även om slutligt villkor avseende stoftutsläpp ska omvandlas till ett prøvotidsvillkor.

Av nedanstående tabell framgår medelvärden av utsläppen de tre senaste åren samt villkoren som gäller efter det att sodapannan tagits i drift samt bolagets yrkanden och länsstyrelsens förslag till utredningsmål.

	Svavel (Ton/år)	NO _x (Ton/år)
Utsläpp 2009-2011	62	598
Nuvarande villkor *	125 (exkl. diffusa)	750
Bolagets yrkanden	160 (exkl. diffusa)	860
Länsstyrelsens förslag	125 (exkl. diffusa)	750

* Anm. Villkoren i ovanstående tabell gäller efter det att nya sodapannan tagits i drift och trimmats in

Av bolagets redovisning framgår att utsläppen till luft kommer att öka i samband med övergången till fossilfri olja. Länsstyrelsen har i flera tidigare sammanhang framfört att utfasningen av fossila bränslen måste vägas tyngre än marginella ökning av svavel- och kväveutsläpp till luft. Denna bedömning kvarstår.

Utfasningen innebär minskade utsläpp av ca 100 000 ton CO₂ per år. Den lite mer långsiktiga målsättningen måste dock vara att utsläppen inte bör få öka utöver dagens nivåer. Vid den beräkning av kostnader för att minska utsläppen av NO_x och svavel som redovisats har bolaget utnyttjat en ränta på 10 %. Denna ränta är betydligt högre än den ränta som brukar användas vid liknande beräkningar. Bedömning av rimligheten att vidta åtgärder för att minska framförallt utsläppen av NO_x kan därmed ifrågasättas.

Stoft

Stoftvillkoren från fastbränslepanna 12 bör kunna justeras. Nuvarande 100 mg/m³ står inte i paritet med vad som normalt krävs idag och är betydligt högre än de faktiska utsläppen. Stoftutsläppen under 2010 har uppgått till 19 mg/m³ som medelvärde för året. Villkoret bör kunna justeras till 50 mg/m³ som årsmedelvärde och även utgöra ett begränsningsvärde vid varje månadsmätning. Vid överskridande av ett månadsvärde bör tillsynsmyndigheten få möjlighet att förelägga om åtgärder så att detta kan innehållas. Nuvarande villkor för utsläpp av stoft från mesaugnen, 50 mg/Nm³ ntg, bör ändras till 35 mg/m³. Utsläppen från den nya ugnen är mycket låga och uppgick under 2011 till 5 mg/Nm³.

Villkoren för utsläpp av stoft från nya sodapannan är nyligen prövade och föranleder inget ytterligare krav.

	Ångpanna 12	Ångpanna 11 olja	Mesaugn
Nuvarande villkor	100 mg/m ³ rv mån 12 kg/h gv år	1,0 g/kg olja rv	50 mg/m ³ gv år 50 mg/m ³ rv mån
Bolagets yrkande	100 mg/m ³	100 mg/m ³	50 mg/m ³
Utsläpp 2010	19 mg/m ³		5
Länsstyrelsens yrkande	50 mg/m ³ 6 kg/h	1,0 g/kg olja	35 mg/m ³

Länsstyrelsen förutsätter att de befintliga sodapannorna tas ur drift när nya sodapannan tas i drift varför inga nya villkor eller särskild utredning vad gäller utsläpp av stoft yrkas för dessa.

Energi

Länsstyrelsen anser att den föreslagna provotiden bör utnyttjas till en utredning av tekniska möjligheter och kostnader för att tillvarata mer restvärme från bruket, inkluderat värme med lägre temperaturer än som normalt brukar utnyttjas i fjärrvärmesystem. Klimathotet har medfört att energifrågorna blir allt viktigare. Bolagets ambition är förutom att bli oberoende av fossila bränslen, även att bli självförsörjande på elkraft. Den nya sodapannan och turbinen har byggts för maximal energiprestanda. Den ökade elgenereringen och den ökade produktionen kommer dock att innebära att den totala förbrukningen av värmeenergi kommer att öka med ca 15 %. Det är då rimligt att bolaget då utreder de möjligheter som finns att ta till vara restvärme från bruket.

Utredningar som gjorts av bl.a. ÅF visar på stora nationella restvärmepotentialer bl.a. möjligheten att utnyttja varmvatten vid lägre temperaturer. En särskild utredning om detta bör därför göras i samband med provningar på energiintensiva industrier,

Buller

Bolaget bör därför åläggas att genomföra åtgärder i enlighet med redovisningen i bilaga B4 548601-A02, aktbil 1, förslagsvis under en 6-årsperiod fram till 1 augusti 2018, i syfte att nå ner till 45 dB(A) nattetid. Därutöver bör varje åtgärd som kan leda till minskat buller noga utredas i samband med utbyte av befintlig utrustning eller andra ombyggnader. Även det höga momentanvärdet nattetid, bör minskas påsikt. Tillsynsmyndigheten bör få mandat att fatta beslut om åtgärder för att minska buller i samband med ombyggnader eller förändringar i produktionen.

Länsstyrelsen anser att bullret vid anläggningen bör minska. Bolaget har redan i dagsläget svårt att klara befintliga villkor vilket komplicerar situationen. Eftersom renseriet kommer att köras kontinuerligt kommer bullret från anläggningen snarare att öka i vart fall nattetid. Av bolagets utredning framgår att ett 40-tal källor måste åtgärdas för att nå ner till 45 dB(A) nattetid och mer än 100 för att nå 40 dB(A). Kostnaden för att nå ner till 45 dB(A) uppgår enligt bolagets först angivna beräkningar till ca 13 miljoner kronor. Bolagets senare uppskattningar om att kostnaderna skulle kunna beräknas till 25 miljoner kr tyder på en osäkerhet om vilka åtgärder som är de lämpligaste.

Deponi

Bolagets förslag till villkor bör kompletteras vad gäller deponering och mellanlagring av avfall. Som ytterligare villkor föreslås följande.

1. Obehöriga ska förhindras tillträde till deponiområdet.

Motivering: Det är önskvärt att verksamhetsutövaren under deponins driftfas förhindrar obehörigt tillträde till deponin. Ett sådant villkor tydliggör bl a att området i nödvändig omfattning ska vara inhägnat och tillfartsvägar försedda med grind eller bom som hålls låst när anläggningen är obemannad.

2. Allt lakvatten från deponicellerna 1 och 2 samt allt ytligt lakvatten från övriga deponiceller skall samlas upp och avledas till bolagets avloppsreningsanläggning för behandling.

Motivering: Det framgår av ansökan att bolaget avser avleda lakvatten från deponin till reningsanläggningen. Länsstyrelsen anser dock detta vara ett helt avgörande förfarande för deponins tillåtlighet och att ett villkor därför bör föreskrivas för att förtydliga hur lakvatten från deponin ska hanteras.

3. Hantering och förvaring av avfall och farligt avfall ska ske så att utsläpp till mark, luft eller vatten motverkas. Vid risk för spill eller läckage ska hantering ske på tät yta så att spridning till mark eller vatten förhindras. Spill skall omgående samlas upp och tas omhand. Är avfallet flytande och klassat som farligt avfall skall det förvaras inom invallning.

Motivering: Ansökan är inte i alla delar tydlig i hur de olika avfallsslagen som uppkommer i verksamheten förvaras och hanteras. Bolaget har inte heller föreslagit något villkor angående hantering och mellanlagring av avfall. Ett villkor som tydliggör hur avfall och farligt avfall ska förvaras och hanteras bör finnas i tillståndet.

Villkoret innebär bl.a. att verksamhetsutövaren aktivt ska identifiera och begränsa riskerna vid förvaring, lastning, internttransport och annan hantering av avfall. Ett komplement till förebyggande åtgärder är skyddsåtgärder som minskar konsekvenserna av ett utsläppstillbud. Exempel på åtgärder för att förebygga tillbud är att det finns kontrollrutiner vid kritiska hanteringsmoment eller att förvaringsbehållare skyddas mot påkörning som kan orsaka läckage. Exempel på åtgärder för att minska konsekvenserna där det finns risk för spill, är att hantering sker på tät yta, att saneringsmedel finns tillgängligt och att närliggande avlopp och dagvattenbrunnar skyddas. Vilken åtgärd som är lämpligast beror på platsspecifika förutsättningar.

De enskilda lösningarna kan bestämmas efter samråd mellan bolaget och tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten bör få mandat att vid behov kunna förelägga verksamhetsutövaren att vidta konkreta åtgärder för att villkoret ska kunna uppfyllas.

Ekonomisk säkerhet

Länsstyrelsen föreslår följande villkor:

För fullgörande av de skyldigheter som gäller i fråga om avslutnings- eller efterbehandlingsåtgärder skall sökanden ställa ekonomisk säkerhet i enlighet med 15 kap 34 § miljöbalken i form av bankgaranti eller insättning på spärrat konto. Säkerhetens värde skall intill utgången av år 2012 motsvara 17,8 miljoner kronor. För tiden därefter överlåter miljödomstolen åt tillsynsmyndigheten att efter en årlig revision bestämma säkerhetens storlek.

Enligt ansökningshandlingarna inför domen 2007-12-19 och där fastställt belopp om 14 miljoner kr framgår att säkerhetens storlek härstammar från ianspråktagen deponiyta om cirka 40 000 m² och att sluttäckningskostnaden beräknas till 350 kr/m². Detta anser länsstyrelsen vara rimligt. Förutom sluttäckning av ianspråkta deponiytor bör säkerheten även omfatta kontroll av deponins efterbehandlingsfas samt mellanlagring av avfall. Vad gäller kontroll av deponins efterbehandlingsfas finns kostnader för kontroll av grundvattnets status i upprättade grundvattenrör. Kostnaderna för kontrollen kan uppskattas att uppgå till cirka 50 000 kr/år. Det är rimligt att ekonomisk säkerhet skall ställas för kontroll av deponin under 30 år av efterbehandlingsfasen och att den ekonomiska säkerheten därmed skall utökas med 1,5 miljoner kr.

Vad gäller mellanlagring av avfall anser länsstyrelsen att det är rimligt att bolaget ställer ekonomisk säkerhet för farligt avfall som mellanlagras och som måste skickas till externt omhändertagande. En sådan säkerhet bör baseras på hur mycket sådant avfall som maximalt kan komma att mellanlagras momentant inom anläggningen. Bolaget har i ansökan föreslagit villkor om att farligt avfall som mellanlagras maximalt får uppgå till följande mängder:

- Alkaliskt avfall, 300 m³/år
- Oljeavfall, avfall från flytande bränslen, m.m. 1 000 m³/år
- Övrigt farligt avfall, 1 000 m³/år

Dessa avfallsslag utgör sådant som måste omhändertas externt och bör därmed omfattas av ekonomisk säkerhet. Det framgår dock inte hur mycket av avfallsslagen som maximalt kan komma att mellanlagras momentant. Länsstyrelsen utgår därför från föreslagen maximal mellanlagrad mängd under ett år, d.v.s. 2 300 m³. Länsstyrelsen uppskattar att dessa avfallsslag i snitt kostar 1 000 kr/m³ vid ett externt omhändertagande. Den ekonomiska säkerheten bör därmed utökas med 2,3 miljoner kr.

Avsteg från kraven på bottenbarriär, dränering och lakvattenuppsamling avseende deponicell 3 och 4

Avsteg får enligt 24 § deponiförordningen (2001:512) enbart medges om det kan ske utan risk för skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön.

Länsstyrelsen anser att bolaget i ansökan och kompletteringar visat att deponering av grönlutslam kan ske på deponicell 3 och 4 utan risk för skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Undantag från kraven på bottenbarriär, dränering och lakvatten bör därför medges för aktuella celler. Förutsättningen är givetvis att endast grönlutslam deponeras och att tillstånd till deponering medges endast för detta avfallslag.

Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd

Nämnden tillstyrker tillståndsansökan. Beträffande särskilt buller från tågrörelserna ifrågasätter dock nämnden om bolaget inte bord åläggas att inkomma med en åtgärdsplan där det framgår hur och när ljudnivån kan sänkas för boende på Krylbovägen och gälla all tågtrafik till och från Iggesunds bruk, dvs. utlastning via terminalen, vedhanteringen samt kemikalieleveranser mm.

Tågbullerutredningen visar för höga maxvärden. Det är inte en bra boendemiljö.

Bolagets bemötande

Utsläpp till vatten

Bolaget finner ej skäl att förordna om ytterligare provotid.

Interna åtgärder

De processinterna åtgärderna utgör i första hand ett led i bolagets långsiktiga målsättning att nå ansökt produktionsnivå genom ett flertal planerade investeringar vilka kommer att genomföras under en längre tidsperiod. Investeringarna kräver förstudier, förprojekt och att medel beviljas inför genomförandet. Även om verkningarna av investeringarna, om och när de genomförs, idag inte kan förutses fullt ut, finns inga förutsättningar att, vilket skulle bli den praktiska konsekvensen av vissa remissmyndigheters yrkanden, bolagets investeringsplan hanteras som ett provotidsärende. När investeringar genomförs kommer, förutom bedömningar av teknisk och ekonomisk genomförbarhet, också bedömningar av de miljömässiga konsekvenserna att väga tungt.

Extern rening

Naturvårdsverket och länsstyrelsen anser att bolaget under ett provotidsförfarande ska utreda möjligheterna att maximera behandlingen av utgående avloppsvatten i anläggningen för kemisk flotation. Naturvårdsverket pekar särskilt på ett behov att minska utsläppen av kväve och fosfor trots att, vilket även det nämns av Naturvårdsverket, att bolaget efter åtgärder i stort sett uppfyller Naturvårdsverkets bedömning av bästa möjliga teknik (BMT). Utöver detta anser båda myndigheterna att bolaget ska utreda möjligheterna att förbättra funktionen i bolagets luftade damm genom bl.a. åtgärder för slamåterföring.

Naturvårdsverket redovisar i sitt yttrande en uppskattning av vilka utsläppsnivåer som kan bedömas vara förknippade med användning av BMT. Som Naturvårdsverket då

konstaterar avser de redovisade siffrorna endast produktionen av blekt massa och inkluderar därmed inte bolagets kartongproduktion. En bedömning av BAT enligt EU:s BREF-dokument redovisades i bolagets ansökan som inkluderar kartongproduktionen. Bolagets beräknade utsläpp av kväve och fosfor kommer att ligga i omedelbar anslutning till den nedre gränsen för BMT/BAT. Naturvårdsverkets krav på minskade utsläpp av kväve och fosfor är därmed orimligt.

Myndigheternas krav på förbättrad funktion i den luftade dammen innebär att denna skulle behöva förändras i riktning mot att bli en långtidsluftad aktiv slamanläggning (LAS) vilket skulle leda till orimligt höga ombyggnadskostnader. Bolaget vill vidare erinra om att installationen av anläggningen för kemisk flotation föregicks av ett val mellan utbyggnad av den luftade dammen till långtgående biologisk rening eller kemisk flotation. Bolaget valde den senare lösningen vilket även tillstyrktes av myndigheterna. Det kan inte komma på fråga att nu begära att bolaget mer eller mindre ska genomföra båda åtgärderna. Detta i synnerhet med beaktande av de kvarstående utvecklingsfrågorna gällande hantering av slam från den kemiska flotationen fortfarande kvarstår.

Såvitt bolaget känner till finns inga renodlade luftade dammar i Sverige som uppvisar en bättre reningseffekt än bolagets. Naturvårdsverkets uppgift i sitt yttrande om att det finns andra luftade dammar i landet med betydligt högre verkningsgrad, måste därför avse dammar ombyggda för långtgående biologisk rening. En sådan jämförelse är givetvis orimlig. Inte heller vad myndigheterna anför beträffande förbättrad funktion i den luftade dammen ger därför bolaget anledning att revidera sina tidigare framställda yrkanden.

Det saknas även anledning att ytterligare utreda omhändertagande av överbliven bstrykningssmet. Det pågår kontinuerligt arbete med att såväl minska smetutsläppet som att hitta alternativa användningsområden för överbliven smet. Utsläpp av SUSP GF/A från Kartongen har exempelvis halverats under åren 2007 till 2012, från drygt 20 ton/dygn till 11 ton/dygn.

Villkor berörande nya sodapannan m.m.

Det är riktigt att bolagets förslag till prövotidsföreskrift för sodapannan innebär att ett tidigare slutligt villkor omvandlas till ett prövotidsvillkor. Yrkandet är motiverat av att vid bolaget inför 2010 års dom gjort en bedömning av möjlig nivå för stoftutsläpp. Någon upphandling hade då inte skett. Efter ansökan ingivits i förevarande mål har det dock visat sig att det av leverantören lämnade garantivärdet kommer att hamna på ca 66 ton per år. En sådan utsläppsnivå lämnar en något för liten marginal till ett begränsningssvärde om 70 ton per år.

Bolaget motsätter sig Naturvårdsverkets och länsstyrelsens förslag att de i miljödomstolens dom 2010-02-10 föreskrivna prövotidsföreskrifter för utsläpp av svavel och kväve-

oxider ska överföras oförändrade. Detta innebär en väsentlig skärpning i förhållande till den prøvotidsföreskrift som bolaget föreslagit i ansökan.

Eftersom nu föreliggande ansökan avser en ökad produktionsvolym och delvis andra produktionsförhållanden, främst möjligheter till ökad produktion av elenergi och viss ökad användning av icke fossil becolja, är förutsättningarna i ärendet inte desamma som när miljödomstolen meddelade tillstånd till sodapannan m.m. Detta leder till slutsatsen att provisoriska föreskrifter med oförändrade talvärden för tillåtna utsläpp av svavel och kväveoxider inte kan accepteras.

Bolaget motsätter sig även att utreda andra frågor under prøvotiden än vad som föreskrevs i 2010 års dom. Bolaget anser således, på grund av i aktbil 36 redovisade skäl, att det inte finns skäl att utreda vilken minskning som kan fås av kväveoxider med SNCR eller andra åtgärder beträffande övriga pannor.

Myndigheterna anser även att gällande stoftvillkor för den befintliga fastbränslepannan P12 bör kunna sänkas. Det kan därvid konstateras att ingen hänsyn tagits till nu ansökt högre produktion av massa och kartong samt möjlig högre elproduktion. Beaktas dessa ändrade förhållanden är bolagets villkorsförslag fullt rimligt.

Energiproduktion och energianvändning

Bolaget finner ej skäl att förordna om prøvotid avseende vare sig elförbrukningen eller värmehanteringen.

De domar som MÖD meddelat berörande energiproduktionen är ej jämförbara bl.a. av den anledningen att där berörda bruk inte varit självförsörjande på el. I den mån bolaget får ett elöverskott ligger det naturligtvis i dess eget intresse att försöka avyttra den. Utöver arbete med energieffektivisering inom ramen för sitt integrerade energiledningssystem och deltagande i PFE, innebär bolagets investeringsplaner möjligheter till energieffektiviseringar. Som exempel kan nämnas att planerade åtgärder med eftersileriet på lövlinjen beräkna minska energianvändningen med ca 3 GWh per år.

Vissa av de av länsstyrelsen föreslagna åtgärderna är inte aktuella att vidta (bl.a. genom investering i mottrycksturbin och ej i kondensurbin) medan andra har så låg verkningsgrad att de inte är ekonomisk lönsamma (bl.a. frågan om el av lågt uppvärmt varmvatten). Det finns teoretisk möjlighet att använda ytterligare restvärme från bruket; det saknas dock avnämare för sådan värme.

Buller

Bolaget vidhåller sitt yrkande på oförändrade bullervillkor.

Kostnaderna för åtgärder enligt den s.k. åtgärdslistan torde vara väsentligt högre än nu redovisade beräkningar om 25 miljoner kr. Med hänsyn härtill och då åtgärderna bara medför en sänkning med högst en decibel, är länsstyrelsens förslag för osäkert för att kunna accepteras. De mycket hårda krav avseende buller vid inköp av utrustning till ny- och ombyggnationer som bolaget redan tillämpar är tillräckliga för att åstadkomma successiva rimliga förbättringar.

Antalet tågrörelser uppgår för närvarande till ca 380 st/år, vilket också motsvarar beräknat antal vid ansökt produktion. Trots detta har bolaget inte fått några klagomål i denna del. Uppförande av ett ljuddämpande plank på en sträcka av ca 100 m skulle kunna vara ett alternativ. Kostnaderna uppskattas till ca 40 000 – 50 000 kr/löpm. Det kan dock ifrågasättas om denna åtgärd, med hänsyn till bl.a. förhållandena på platsen, medför annat än en marginell sänkning av ljudnivån.

Deponi m.m.

Bolaget har svårt att förstå behovet av inhägnad. Deponin är redan delvis inhägnad. Man har inte tidigare haft problem med otillåtna besök. Lakvatten omhändertas och leds till avloppsvattenreningen. Bolaget accepterar att utöka säkerheten med avseende på kostnaderna för kontroll, men bestrider att utöka säkerheten med koppling till mellanlagring av farligt avfall på deponi eftersom någon sådan hantering inte förekommer eller avses förekomma på deponin. Det skulle i så fall vara fråga om en blandad säkerhet enligt 15 kap. 34 § och 16 kap. 3 § miljöbalken.

DOMSKÄL

Tillstånd

Vid Iggesunds Bruk har verksamhet avseende massa- och kartongframställning bedrivits under mycket lång tid. Föreliggande ansökan omfattar dels en ökning av produktionen av blekt sulfatmassa från 355 000 ton till 420 000 ton per år, (en ökning med ca 18 %), och en ökning av kartongproduktionen från 350 000 ton till 400 000 ton per år, (en ökning med ca 14 %). Ökningen beräknas ske dels genom att redan tillståndsgivna åtgärder, såsom att en ny sodapanna nyligen tagits i drift, och dels genom att ett antal flaskhalsar i produktionen kommer att åtgärdas.

Den utökade verksamheten kommer att medföra något ökade utsläpp till luft, främst genom att bolaget avser att övergå från eldning med fossil eldningsolja, EO3, till eldning med bekolja som innehåller högre halter av bl.a. svavel. De totala utsläppen till vatten kommer i princip att bli lika stora som de är idag, medan däremot utsläpp per ton producerad massa beräknas minska.

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som framgår av 6 kap. miljöbalken varför den ska godkännas. Även i övrigt uppfyller verksamheten de krav som ställs i miljöbalken för att tillstånd ska kunna medges.

Ingen av de remissmyndigheter som yttrat sig har haft något att erinra mot att bolaget beviljas tillstånd till den ansökta verksamheten.

Inte heller mark- och miljödomstolen finner att något hinder mot att bevilja bolaget ansökt tillstånd skulle föreligga. Bolagets ansökan ska därför beviljas.

Villkor m.m.

Av de remissinstanser som yttrat sig, har främst Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Gävleborgs län, redovisat annan uppfattning än bolaget och föreslagit att flera villkor bör sättas på provotid och att några villkor ska formuleras hårdare.

Uppskjutna frågor och provotidsföreskrifter; allmänt

Nu gällande utredningsföreskrift i domstolens dom den 10 februari 2010 innebär bl.a. att bolaget ska utreda möjligheterna att begränsa utsläppen av kväveoxider, svavel och stoft från sodapannan samt från svaggassystemet. Bolaget har yrkat att idrifttagandet av sodapanna, turbin och svaggassystem ska uppskjutas till utgången av 2013. Mark och miljödomstolen finner att detta yrkande bör medges. Provotidsföreskriften från tidigare dom förs över i princip i oförändrad form i denna dom.

Utsläpp till vatten

Såväl Naturvårdsverket som länsstyrelsen har anfört att frågan om slutliga villkor rörande utsläpp till vatten bör uppskjutas under en provotid. Bolaget har inte accepterat ytterligare provotidsåtgärder.

Mark- och miljödomstolen finner i likhet med Naturvårdsverket och länsstyrelsen att frågan om utsläpp till vatten inte är så utredd att slutliga villkor nu bör fastställas. Oklarhet föreligger särskilt beträffande frågan om hur stora flödesminskningar som kan åstadkommas genom de åtgärder bolaget avser att successivt vidta och vilken effekt dessa flödesminskningar får på utsläppens storlek. Även frågan om huruvida en förbättring av den luftade dammens funktion går att åstadkomma genom att göra vissa enklare åtgärder, återstår att belysa. Avsikten är däremot **inte** att bolaget i nuläget ska utreda förutsättningarna att omvandla den luftade dammen till en s.k. LAS- anläggning.

Frågan om omhändertagande av de slammängder som den kemiska flotationen genererar är av stor betydelse för hur man ska se på den totala miljön vid bruket. Ett ökat avloppsvattenflöde genom den kemiska flotationen, vilket är önskvärt ur recipientsynpunkt, genererar en ökad slamm mängd, vilket i sin tur orsakar svårigheter vid omhändertagandet av slammet och därmed ett miljöproblem. Bolaget har inte kunnat redovisa en långsiktigt hållbar lösning på omhändertagande av slammet. Mark- och miljödomstolen finner därför att frågan bör utredas vidare.

Bolaget har medgivit att de begränsningsvärden för utsläpp uttryckta i ton per år nu fastställs som prövotidsföreskrift. Vid huvudförhandlingen justerade bolaget ett tidigare framställt yrkande beträffande utsläpp per månad uttryckt som kg/ton massa till ton per månad. Eftersom utsläppen kommer både från massatillverkning och kartongtillverkning, finner mark- och miljödomstolen det skäligt att villkor fastställs i ton/dygn el motsvarande och inte i kg/ton massa även om utsläppen från massatillverkningen dominerar. Också Naturvårdsverket accepterade detta förhållningssätt vid huvudförhandlingen. Denna förändring innebär emellertid att bolaget under den tid det tar att komma upp i full ansökt produktion får en orimligt hög säkerhetsmarginal beträffande risken att överskrida ett sådant villkor. Mark- och miljödomstolen finner ändå att bolagets slutliga yrkande beträffande konstruktionen i denna fråga kan godtas, men endast under förutsättning att säkerhetsmarginalen, speciellt under tiden fram till full produktion, minskas genom en skärpning av villkoret i förhållande till vad bolaget yrkat.

Länsstyrelsens yrkande att bolaget bör utreda möjligheterna att minska utsläpp av smetberedning bör fastställas. Det framgick vid huvudförhandlingen att bolaget också arbetar med denna fråga. Någon speciell föreskrift under prövotiden är i detta fall ej nödvändig.

När det gäller de förslag Naturvårdsverket i övrigt har beträffande vad som ska ingå i prövotidsförordnandet finner mark- och miljödomstolen att bolaget är bundet av de åtaganden man gjort avseende de vattenbegränsande åtgärder man sagt att man ska genomföra, varför detta inte ytterligare behöver fastställas i en prövotidsföreskrift. En delegation till tillsynsmyndigheten beträffande tidpunkt för när dessa åtaganden ska ske kan emellertid vara skälig. Detta ska naturligtvis ske i samråd med bolaget.

Mark- och miljödomstolen finner att tre av de fyra förslag länsstyrelsen har beträffande utredningsföreskrifter i princip bör fastställas. Beträffande frågan om att utvärdera resultatet av de processinstallationer i form av tvättpressar, ombyggnad av indunstningar, ny stripper m.m. som länsstyrelsen yrkat, dvs. vattenbesparande åtgärder, finner mark- och miljödomstolen att dessa installationer, enligt vad bolaget uppgett i målet, kommer att ske successivt under ett antal år och omfattas av den ovan nämnda delegationen.

Inte heller frågan om kemisk/biologisk karaktärisering av avloppsvattnet finner mark- och miljödomstolen nödvändig att avgöra i detta skede. Frågan ligger ett flertal år framåt i tiden och faller enligt domstolens mening snarare in under kontrollen av verksamheten, varför frågan möjligen bör behandlas av tillsynsmyndigheten.

Utsläpp till luft

Mark- och miljödomstolen har i tidigare dom 2010-02-10 fastställt slutliga villkor beträffande utsläpp till luft av svavel och kväve från den nya sodapannan. Bolaget har emellertid anfört, att man i och för sig fått garantier från tillverkaren att man med viss

marginal skulle klara ett sådant villkor. I praktiken har utsläppsvärdena visat sig vara betydligt högre än vad som tillverkaren antagit. Mark- och miljödomstolen finner av vad bolaget anfört, att det är skäligt att bolaget erhåller visst rådrum att under en provotid utreda hur stora utsläppen i verkligheten blir och att därefter till domstolen föreslå villkor.

Utsläpp av stoft till luft fastställs med de lydelse bolaget framställt för utsläppen från mesaugnen och biobrännspanna P12, dock med en skärpning beträffande kraven på stofthalt i utsläppet. De av bolaget yrkade halterna är i överkant av vad som nu kan anses vara bästa möjliga teknik. Mark- och miljödomstolen finner att vad Naturvårdsverket och Länsstyrelsen yrkat i denna del kan fastställas. Nivåerna på dessa villkor är också i nivå med vad andra bruk erhållit i nu aktuella domar. Beträffande stoftutsläpp från oljepanna P11 finner domstolen att bolagets förslag kan godtas.

Hur mätning av stoft från mesaugn och från panna P12 ska ske, bör närmare regleras i kontrollprogrammet.

Ett förslag från bolaget i ansökan beträffande destruktion av starkgaser, som inte tagits med i bolagets slutliga version av yrkanden om villkor mm., finner mark- och miljödomstolen ändå bör fastställas. Villkoret kompletteras även med en bestämmelse om tillgänglighet beträffande destruktionsutrustningen.

Energiproduktion och energianvändning

Bolaget har motsatt sig Naturvårdsverkets och länsstyrelsens förslag i dessa delar.

Bolaget har bl.a. genom installationen av den nya effektivare turbinen och sitt deltagande i Program för Energieffektivisering (PFE) vidtagit avgörande åtgärder för kontroll av sin energiproduktion. PFE omfattar emellertid inte alla de delar som kan regleras enligt miljöbalkens bestämmelser. Mark- och miljödomstolen bedömer dock att elkostnaderna för bolaget även fortsättningsvis kommer att vara höga, och anser att det därmed föreligger tillräckliga incitament för bolaget att åstadkomma ytterligare åtgärder som minskar elkostnaderna.

Produktionstekniken kan också förändras på sätt som påverkar energiförbrukningen eller dess sammansättning. Bättre teknik för avvattning av massan kan t.ex. med något ökad elförbrukning resultera i en väsentligt lägre värmeförbrukning vid torkningen av massan. Inte heller i denna del anser mark- och miljödomstolen att det föreligger skäl att förordna om ytterligare utredningar. De övriga exempel på alternativa utredningsåtgärder som framförts synes medföra relativt begränsad energianvändning utan att samtidigt vara företagsekonomiskt lönsam.

Buller

Under huvudförhandlingen framgick att det inte föreligger någon avgörande skillnad i verksamheten mellan lördagar och söndagar, varför en precisering av begreppet ”vardagar” kan göras på sätt som framgår av domslutet.

Såsom framhållits av bl.a. Norrhälsinglands miljö- och räddningsnämnd är ljudnivåerna vid bebyggelsen närmast bruket tämligen höga, särskilt nattetid. Ett bifall till bolagets yrkanden skulle i praktiken inte medföra någon förändring jämfört med nuvarande tillstånd, vilket innebär bl.a. att de överstiger högsta tillåtna nattvärde för befintlig verksamhet enligt Naturvårdsverkets Allmänna Råd och att bolaget inte heller följer den allmänna utvecklingen där bullernivåer för befintliga verksamheter ska närma sig de som gäller för nyetablerade verksamheter. Även om de åtgärder som bolaget redovisat i en åtgärdslista troligtvis kommer att medföra vissa minskningar av ljudnivåerna är det, såsom jämväl flera andra remissmyndigheter framhållit, oklart när och i vilken omfattning som åtgärderna kommer att vidtas. De är dessutom i de flesta fall inte primärt förordade av behovet av bullerdämpning. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att bullervillkoret bör skärpas för bolaget – i vart fall nattetid. Viss osäkerhet råder dock om beräknade kostnader för åtgärderna; bolagets uppgifter har i denna del ändrats från i ansökan angivna 13 miljoner kr till 25 miljoner kr vid huvudförhandlingen och därefter till ytterligare belopp. Frågan om buller nattetid bör i anledning härav utredas ytterligare och uppdelas i två etapper.

Mark- och miljödomstolen godtar bolagets förslag till villkor i övrigt.

Haverivillkor

Bolaget har, såsom mark- och miljödomstolen uppfattar det, yrkat att ett särskilt s.k. haverivillkor fastställs. Bolaget har även beskrivit några typfall under vilka förutsättningar som ett haveri kan uppstå.

Den av bolaget påtalade problemställningen har belysts i SOU 2011:86, särskilt kap 3.7. Bolaget slutliga förslag, som lämnades först vid huvudförhandlingen, är dock inte tillräckligt genomarbetat. Det förslag bolaget angivit skulle dessutom ge bolaget ett alltför långt gående friskrivningsmandat. Mark- och miljödomstolen finner därför att ett haverivillkor inte kan föreskrivas på det underlag bolaget nu lämnat.

Kemikalier

Bolaget har uppgett att man avser att upphöra med hanteringen av kondenserad flytande svaveldioxid för framställning av klordioxid. Det innebär att den vid bruket allra farligaste verksamheten kommer att upphöra. Mark- och miljödomstolen finner att bolagets åtagande bör fastställas i ett villkor i likhet med vad MSB berört i sitt yttrande. En viss tid för att genomföra arbetet bör medges.

Deponi

Bolaget har anfört att man inhägnat en del av deponin och inte har haft några problem med utomstående som tar sig in. Vidare anför man att man, såsom mark- och miljödomstolen uppfattar bemötandet, att man omhändertar lakvatten på det sätt som Länsstyrelsen föreslår i sitt villkorsförslag, men har i övrigt inte haft några synpunkter på länsstyrelsens yrkande om kompletterande villkor för deponin. Mark- och miljödomstolen finner därför att Länsstyrelsens villkorsförslag bör fastställas.

Kontroll av verksamheten

Bolaget har inte föreslagit något kontrollvillkor. Ett sådant har funnits tidigare och bör naturligtvis även fortsättningsvis gälla.

Säkerhet

Länsstyrelsen har föreslagit att säkerhetsbeloppet höjs med hänvisning till att frågan om kostnader för kontroll samt mellanlagring bör ingå. Bolaget har accepterat att frågan om kontroll bör ingå, men motsatt sig säkerhet i anledning av mellanlagringen.

Tillstånd för deponering av avfall förutsätter att verksamhetsutövaren lämnar säkerhet på sätt som anges i 15 kap. 34 § miljöbalken.

Även för mellanlagring av farligt avfall krävs tillstånd. Frågan om säkerhet i anledning av sådan verksamhet är dock att bedöma enligt den allmänna regeln i 16 kap. 3 § miljöbalken om att tillstånd, godkännande och dispens kan för sin giltighet göras beroende av att säkerhet ställs. I förarbetena till detta stadgande framhölls att huvudsyftet med säkerheten är att skydda samhället från risken att behöva svara för sådana kostnader för det fall verksamhetsutövaren inte fullgör sitt åtagande. Med hänsyn till vad länsstyrelsen uppgivit om arten av och omfattningen av de massor som momentant mellanlagras för externt omhändertagande och då risken för kostnaderna för ett eventuellt återställande inte bör åvila det allmänna, finner mark- och miljödomstolen att säkerheten även ska omfatta den del som berör mellanlagringen.

Om beräkningen av säkerhetens storlek råder ej tvist.

Ianspråktagande av tillstånd m.m.

Av 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken framgår att igångsättningstid ska anges då tillstånd lämnas för miljöfarlig verksamhet. Eftersom nu meddelat tillstånd även innefattar tillstånd till utökad produktion, bedömer mark- och miljödomstolen att bestämmelsen även är tillämplig i denna situation. Bolaget har dock rätt till visst skäligt rådrum för att bestämma om tillståndet ska tas i anspråk.

Bolaget har i detta mål yrkat förlängd igångsättningstid vad gäller sodapannan, turbinen och svaggassystemet samtidigt som bolaget i domstolens mål M 1342-08 anmält att den

nya turbinen tagits i drift. Mark- och miljödomstolen finner att tiden för idrifttagande kan förlängas på sätt som framgår av domslutet.

Tillräckliga skäl föreligger för att meddela verkställighetstillstånd.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 1** (DV425)

Överklagande senast den 14 mars 2013. Prövningstillstånd krävs.

Ingemar Olofsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ingemar Olofsson, ordförande, tekniska rådet Ove Eriksson, t.f. hovrättsassessor Marlene Forsman samt de särskilda ledamöterna Carl-Johan Alfthan och Sven-Olof Gustafsson.